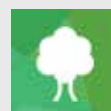


Specialioji ataskaita

**Ar gerai buvo valdoma
ES parama, skirta išvengti
gaisrų ir gaivalinių
nelaimių miškams
daromos žalos ir jiems
atkurti?**



EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

El. paštas: eca-info@eca.europa.eu
Tinklavietė: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą Europa (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2015

ISBN 978-92-872-1526-0
doi:10.2865/03903

© Europos Sąjunga, 2015
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

Specialioji ataskaita**Ar gerai buvo valdoma
ES parama, skirta išvengti
gaisrų ir gaivalinių
nelaimių miškams
daromos žalos ir jiems
atkurti?**

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

Dalys

Santrumpos ir žodynėlis

I – IX **Santrauka**

1 – 16 **Įvadas**

1 – 2 **Apsauginė miškų funkcija**

3 – 7 **Gaisrai ir gaivalinės nelaimės**

4 – 5 **Gaisrai**

6 – 7 **Kiti nelaimių tipai**

8 – 10 **Kaimo plėtros politika – pagrindinė ES miškų apsaugos priemonė**

11 – 16 **KP parama miškų potencialo atkūrimui ir prevencinių priemonių įdiegimui (226 priemonė)**

17 – 20 **Audito apimtis ir metodas**

21 – 74 **Pastabos**

21 – 42 **I dalis. Nebuvo tinkamai nustatyti prevencinių veiksmų tikslai**

22 – 29 **Tvirtindama KPP Komisija neturėjo bendro supratimo apie poreikius**

30 – 35 **Atrankos procedūros trūkumai valstybių narių lygmeniu**

36 – 42 **Finansavimas nebuvo suderintas su nustatyta rizika ir poreikiais**

43 – 54 **II dalis. Nustatyti veiksmai, kurie nebuvo tinkami siekti priemonės tikslų**

43 **Audituotais veiksmais, atsižvelgiant į jų pobūdį, iš esmės prisidėta prie 226 priemonės tikslų, tačiau...**

44 – 47 **... parama buvo skirta kai kuriems su gaivalinėmis nelaimėmis nesusijusiems veiksams**

48 – 49 **Pagrindiniai tinkamumo reikalavimai įgyvendintoms kai kurių tipų operacijoms negalėjo būti patikrinti**

50 – 52 **Parama buvo teikiama miškų keliams, kai nebuvo matyti konkrečios naudos, susijusios su gaisrų prevencija...**

53 – 54 **... ir ji galėjo turėti neigiamą aplinkosauginį poveikį, tinkamai neįvertinus vietos sąlygų**

- 55 – 64 **III dalis. Nebuvo tinkamai užtikrintas finansuotų veiksmų ekonominis veiksmingumas**
- 55 – 60 Ne visuomet buvo įrodytas išlaidų pagrįstumas
- 61 – 64 Konkretūs atvejai, kai atsiranda per didelės viešosios paramos rizika
- 65 – 74 **IV Dalis. Stebėjimo priemonės nepadedą Komisijai ir valstybėms narėms tinkamai įvertinti priemonės efektyvumo ir veiksmingumo**
- 66 – 67 Taikomos stebėjimo priemonės
- 68 – 70 Nepakankami rodikliai, pagal kuriuos vertinamas tikslų įvykdymas
- 71 – 72 Ribota laikotarpio vidurio vertinimų nauda
- 73 – 74 Nebuvo tinkamai įvertintas prevencinių veiksmų veiksmingumas

- 75 – 81 **Išvados ir rekomendacijos**

I priedas. Finansinių išteklių paskirstymas 226 priemonei

II priedas. Peržiūrėtų operacijų sąrašas

Komisijos atsakymai

Kryptis: darni priemonių, skirtų konkrečioms užduotims, padedančioms vykdyti vieną ar kelis paramos kaimo plėtrai tikslus, grupė. 2007–2013 m. 226 priemonė buvo 2 krypties, kurios tikslas – aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas, dalis.

BŽŪP: bendra žemės ūkio politika.

BSVS: bendra stebėjimo ir vertinimo sistema.

EŽŪFKP: Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai. EŽŪFKP yra pagrindinė KP politikos finansinė priemonė. EŽŪFKP kartu su EŽŪGF (Europos žemės ūkio garantijų fondu) yra viena iš dviejų BŽŪP finansinių priemonių.

EFFIS: Europos miškų gaisrų informacijos sistema. Komisijos sukurta duomenų bazė, kurioje pateikiama informacija apie miškų gaisrų skaičiaus ir jų poveikio ES lygmeniu stebėjimą. Šie duomenys skirti metinei ataskaitai dėl miškų gaisrų Europoje ir kaimyninėse šalyse parengti.

ES: Europos Sąjunga.

Miškas: Miškas – didesnis kaip 0,5 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių aukštis siekia daugiau kaip 5 metrus, kuriuose medžių lajos danga užima daugiau kaip 10 % ploto, arba apaugęs medžiais, galinčiais pasiekti tokias ribas *in situ*; Ši apibrėžtis neapima žemės, kuri iš esmės naudojama žemės ūkio tikslams arba miesto reikmėms¹.

Priemonė: pagrindinė sudedamoji programos valdymo dalis, kurią sudaro panašių veiksmų visuma ir kurios biudžetas yra aiškiai apibrėžtas.

226 priemonė: EŽŪFKP parama, skirta atkurti miškų potencialą ir taikyti prevencinius veiksmus².

Gaivalinė nelaimė: natūralus biotinio arba abiotinio pobūdžio įvykis, dėl kurio kyla didelių miškų struktūros trikdžių ir kuris gali padaryti didelę ekonominę žalą ir žalą aplinkai.

Poreikis: atitinkamoms grupėms arba regionams aktuali alternatyva arba problema, kurią įgyvendinti arba išspręsti siekiama viešosios intervencijos priemonėmis.

Veiksmas: pagal kriterijus atrinktas ir paramos gavėjo įgyvendintas projektas, apimantis kai kuriuos su paramos tikslais susijusius veiksmus.

- 1 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles, 30 straipsnis (OL L 368, 2006 12 23, p. 15).
- 2 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai 48 straipsnis (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

Kita miškinga žemė: žemė, kuri nepriskiriama miškui ir kurios plotas viršija 0,5 hektaro. Jo medžių lajos danga sudaro 5–10 % ploto arba danga su krūmokšniais ir krūmais sudaro daugiau kaip 10 %. Ši apibrėžtis neapima žemės, kuri iš esmės naudojama žemės ūkio tikslams arba miesto reikmėms.

KP: kaimo plėtra.

KPP: kaimo plėtros programa. Valstybės narės arba regiono parengtas ir Komisijos patvirtintas dokumentas, kuriame pateikiamas KP politikos įgyvendinimo planas.

I Europos miškuose kyla gaisrų, paprastai dėl tyčinio ar neapdairaus žmonių elgesio, ir gaivalinių nelaimių, įskaitant abiotines (pavyzdžiui, vėtros, sausras, potvyniai, griūtys ir pan.) ar biotines (kenkėjai, ligos) nelaimes, pavojus.

II Audito Rūmai tikrino, ar EŽŪFKP parama, skirta miškų potencialui gaivalinių nelaimių ir gaisrų nuniokotuose miškuose atkurti ir prevenciniams veiksams taikyti („226 priemonė“) buvo tinkamai valdoma ir ar buvo pasiekta numatytų su ekonominiu veiksmingumu susijusių rezultatų. Ši priemonė buvo 2007–2013 m. programavimo laikotarpio 2 krypties, pagal kurią siekiama užtikrinti tvarų miško žemės panaudojimą gerinant aplinką ir kraštovaizdį ES, dalis. 2012 m. pabaigoje 2007–2013 m. laikotarpiui planuota bendra EŽŪFKP parama 226 priemonei sudarė 1,55 milijardo eurų.

III Audito Rūmai auditą atliko Komisijoje ir atrinktose valstybėse narės (Austrijoje, Prancūzijoje (Akvitanijoje), Italijoje (Bazilikatoje), Ispanijoje (Andalūzijoje) ir Slovakijoje). Šių valstybių narių išlaidos iš viso sudarė daugiau nei 85 % visų 2012 m. gruodžio 31 d. deklaruotų išlaidų. Didžioji paramos dalis (80 %) buvo prevenciniai veiksmai (dažniausiai apsaugos nuo gaisro).

IV Audito Rūmai daro išvadą, kad parama nebuvo valdoma pakankamai gerai ir kad Komisija ir valstybės narės negali įrodyti, kad buvo pasiekta numatytų su ekonominiu veiksmingumu susijusių rezultatų.

V Nebuvo pakankamai tikslingai numatyti prevenciniai veiksmai. Audito Rūmai nustatė, kad nors 226 priemonė apima vidutinės ir didelės gaisro rizikos miškus, nėra bendros ES apibrėžties ar kriterijų jiems nustatyti. Atrankos procedūros valstybėse narėse turėjo įvairių trūkumų, trūko aiškių atrankos kriterijų, veiksmingo pasiūlytų veiksmų vertinimo ar nebuvo atsižvelgiama į kai kurias rizikos sritis. Atrankos etape nebuvo suteikiamas pakankamas prioritetas aplinkosaugos tikslams, kartais į juos nebuvo atsižvelgiama įgyvendinimo metu.

VI Audito metu nustatyti veiksmai, kurie nebuvo tinkami siekiant priemonės tikslų. Nors dėl savo pobūdžio (priešgaisrinės juostos, retinimas, valymas ir t. t.) dauguma peržiūrėtų bendrai finansuotų veiksmų iš esmės padėjo siekti paramos tikslų, Audito Rūmai nustatė atvejų, susijusių ne su gaivalinėmis nelaimėmis ar gaisrais, bet su kitais ekonominiais ar aplinkosaugos tikslais. Kai kurių įgyvendintų veiksmų atveju nebuvo galima patikrinti pagrindinių tinkamumo reikalavimų, kadangi trūko dokumentų. Audito Rūmai taip pat nustatė atvejų, kai miškų keliai buvo naudojami miškų eksploatavimui ekonominiais tikslais neparodant konkrečios naudos gaisrų prevencijai. Didelis nutiestų kelių tankumas taip pat galėjo turėti neigiamą aplinkosauginį poveikį.

VII Nebuvo tinkamai užtikrintas finansuotų veiksmų ekonominis veiksmingumas. Audito Rūmai nustatė atvejų, kai dažnai nepagrįstai buvo keičiamos viešosios paramos viršutinės ribos, kai standartinės išlaidos viename regione buvo daug didesnės nei kitame panašių veiksmų atveju ir kai darbai buvo atliekami rankomis, o ne naudojant įrangą, todėl buvo patirtos didesnės išlaidos. Taip pat buvo atvejų, kai iškilo per didelės viešosios paramos rizika, kuomet buvo atrinkti jau užbaigti projektai, kai paramos gavėjai galėjo patys finansuoti veiksmus ir kai parama buvo skirta žemės ūkio paskirties sklypams.

VIII

Be to, taikant turimas stebėjimo priemones Komisija ir valstybės narės negalėjo tinkamai įvertinti priemonės efektyvumo ir veiksmingumo. BSVS nustatyti veiksmingumo rodikliai buvo nepakankami, o turimi įvertinimai nebuvo labai naudingi. Nebuvo galima padaryti išvadų apie prevencinių veikslių veiksmingumą, kadangi jis nebuvo įvertintas. Nustatyti trūkumai tikriausiai išliks 2014–2020 m. laikotarpiu, kadangi naujos pasiūlytos stebėjimo priemonės nepagerino su šia konkrečia parama susijusios stebėjimo sistemos.

IX

Atsižvelgdami į pirmiau pateiktas išvadas ir į tai, kad parama, kurios auditas buvo atliktas, bus teikiama ateinančiu 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, Audito Rūmai rekomenduoja:

- Valstybės narės turėtų:
 - a) atrinkti prevencinius veiksmus, pagrįstus aiškiais kriterijais atsižvelgiant į poreikius, atlikus išsamią ir dokumentuotą vertinimo procedūrą;
 - b) padidinti paramos aplinkosauginį poveikį prioritetą skiriant veiksmams aplinkosauginiu požiūriu vertingiausiuose miškuose, pavyzdžiui Natura 2000 miškų teritorijose;
 - c) užtikrinti, kad būtų remiami tik su gaivalinėmis nelaimėmis ar gaisrais susiję veiksmai;
 - d) įdiegti kontrolės sistemą, kuri galėtų užtikrinti veiksmingą atitikties terminams, kurių laikantis teikiama parama, patikrinimą ir tinkamų dokumentų ar informacijos priežiūrą;
 - e) daugiau dėmesio skirti su remiamais veiksmais susijusiems aplinkosauginiams klausimams, visų pirma diegti tinkamas apsaugos priemones siekiant išvengti neigiamo aplinkosauginio poveikio;
- f) užtikrinti, kad būtų pagrįstos remiamiems veiksams nustatytos standartinės išlaidos;
- g) paramos viršutines ribas ir bet kokius jų pakeitimus pagrįsti paprastai paramos gavėjų patiriamomis išlaidomis;
- h) reikalauti paramos gavėjų aiškiai parodyti, kad jiems reikia paramos pagal 226 priemonę;
- i) teikti ataskaitas dėl vykdytų veikslių poveikio mažinant gaisrų ar gaivalinių nelaimių skaičių ir pažeistą teritoriją;
- Komisija turėtų:
 - a) su 2014–2020 m. laikotarpiu susijusių valstybių narių KPP tvirtinimo metu patikrinti, kad būtų tinkamai aprašyti ir pagrįsti prevencinių veikslių miškų plotuose, kuriems yra numatyta viešoji parama, poreikiai;
 - b) nustatyti bendrus bazinius kriterijus, kad būtų galima paskirstyti miškų plotus pagal žemą, vidutinę ir didelę gaisrų riziką;
 - c) patikrinti, kad valstybės narės įdiegė tinkamą kontrolės sistemą;
 - d) patikslinti pagal 226 priemonę remiamų veikslių reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad jais būtų reikšmingai prisidedama prie gaisrų ir gaivalinių nelaimių prevencijos, visų pirma kai jie yra pelningos ekonominės veiklos dalis ir taip pat galėtų būti finansuojami pagal 1 kryptį;
 - e) pagerinti priemonės stebėjimą, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ją įgyvendintų laikydamosi konkrečių nustatytų tikslų.

Apsauginė miškų funkcija

01

ES bendras miškų ir kitos miškingos žemės plotas sudaro apie 180 milijonų hektarų, tai yra apytiksliai 42,4 % viso ES žemės ploto ir jis yra didesnis už žemės ūkio paskirties žemės plotą (apie 174 milijonai hektarų)³. Miškai atlieka daugybę funkcijų, jie skirti ekonominiams, socialiniams ir aplinkosauginiams tikslams. Miškų socialinė ir ekonominė reikšmė yra didelė: medienos gamyba ir perdirbimas prisideda prie kaimo plėtros ir sukuriama milijonai darbo vietų, dažnai vidutinio dydžio ir mažose kaimo įmonėse⁴.

02

Kelis dešimtmečius vis didesnis dėmesys buvo skiriamas aplinkosauginėms miškų funkcijoms visų pirma biologinės įvairovės apsaugos ir, paskutiniu metu, klimato kaitos srityje. Svarbi yra miškų apsaugos funkcija⁵:

- a) *Miškai padeda saugoti gyvenvietes ir infrastruktūrą.* Daug kalnuotų vietovių Europoje būtų negyvenamos, jei nebūtų miškų, kurie apsaugo kelius, geležinkelius, dirbamos žemės plotus ir net ištisas gyvenvietes nuo nuošliaužų, uolų nuolaužų ir griūčių sukeltos žalos.
- b) *Miškai saugo dirvožemį.* Miškų plotai atlieka svarbų vaidmenį saugojant kraštovaizdžius ir dirvos derlingumą. Miškai saugo nuo dirvos erozijos ir nuo dykumėjimo, visų pirma kalnuotose ar pusiau sausringose vietovėse, sumažindami lietaus vandens nutekėjimą ir vėjo greitį.
- c) *Miškai reguliuoja gėlojo vandens tiekimą.* Miškai atlieka svarbų vandens laikymo, valymo ir jo išleidimo į paviršiaus vandens telkinius ir vandeningąjį sluoksnį, esantį po viršutiniu žemės sluoksniu, vaidmenį. Jų valymo vaidmuo taip pat apima didžiosios dalies lietaus pernešamų oro teršalų suskaidymą ar sugėrimą.
- d) *Miškai saugo biologinę įvairovę.* Miškai yra pagrindinis Europos gamtos elementas, jie yra didžiosios žemyno stuburinių dalies namai. Tūkstančiai vabzdžių ir bestuburių rūšių, kaip ir daug augalų taip pat gyvuoja miško buveinėse.
- e) *Miškai yra anglies dioksido absorbentai.* Miškai yra labai svarbus pasaulinio anglies ciklo saitas, nes jie iš atmosferos šalina CO₂ ir jį kaupia biomasėje ir dirvoje.

- 3 „Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės statistika“, Eurostato statistinių duomenų knygelės, 2013 m. Terminas „miškas“ šioje specialiojoje ataskaitoje taip pat apima kitus miškingus plotus, nebent nurodyta kitaip.
- 4 COM(2013) 659 final, 2013 m. rugsėjo 20 d. „Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui“.
- 5 COM(2010) 66 final, 2010 m. kovo 1 d. Žalioji knyga „ES miškų apsauga ir informavimas apie juos. Miškų rengimas klimato kaitai“.

Gaisrai ir gaivalinės nelaimės

03

Europos miškuose kyla gaisrų, paprasčiau dėl tyčinio ar neapdairaus žmonių elgesio, ir gaivalinių nelaimių, įskaitant abiotines (pavyzdžiui, vėtros, sausros, potvyniai, griūtys ir pan.) ar biotines (kenkėjai, ligos) nelaimes, pavojus.

Gaisrai

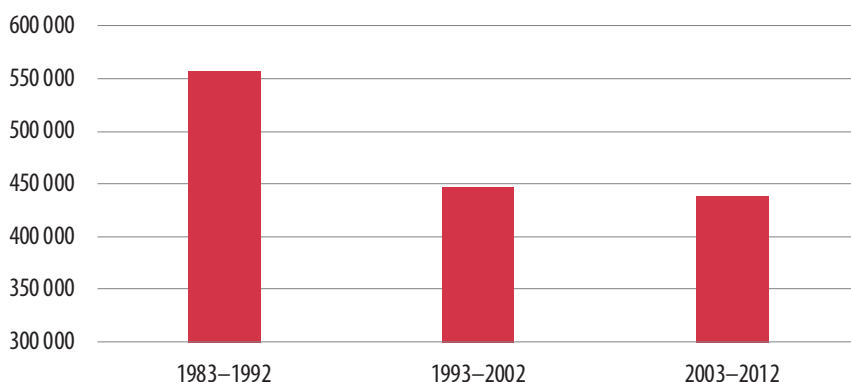
04

1983–2012 m. laikotarpiu ES kasmet vidutiniškai išdegdavo 480 000 ha⁶ miškų plotų. Vidutinis išdegusių miškų plotas 1983–1992 m. buvo žymiai didesnis nei vėlesniais dešimtmečiais, kai valstybėse narėse buvo žymiai patobulintos kovos su miškų gaisrais priemonės (žr. **1 diagramą**)⁷.

- 6 EFFIS statistiniai duomenys apie išdegusių miškų plotus 1980–2012 m. Vidutinė vertė yra pagrįsta 20 ES valstybių narių pateikta informacija. Nėra informacijos apie šias valstybes nares: BE, DK, IE, LU, MT, NL, UK.
- 7 Bendra JRC ir Aplinkos generalinio direktorato ataskaita „Miškų gaisrai Europoje, Artimuosiuose rytuose ir Šiaurės Afrikoje“, 2012 m. Buvo pateikti 19 valstybių narių statistiniai duomenys. Pietinių valstybių narių (Graikijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos ir Portugalijos) duomenys susiję su 1980–2012 m. laikotarpiu. Likusių valstybių narių (Bulgarijos, Čekijos, Vokietijos, Estijos, Kipro, Latvijos, Vengrijos, Austrijos, Lenkijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos ir Švedijos) duomenys pateikti 1990–2012 m. laikotarpiui.

1 diagrama

Vidutinis išdegęs plotas (ha) per metus 1983–2012 m.



Šaltinis: Bendra JRC ir Aplinkos generalinio direktorato ataskaita „Miškų gaisrai Europoje, Artimuosiuose rytuose ir Šiaurės Afrikoje“, 2012 m.

05

Daugiau nei 95 % šių gaisrų tyčia arba dėl aplaidumo sukelia žmonės (pavyzdžiui, gaisrus, susijusius su žemės ūkio praktika – jie kyla dėl šiaudų ar krūmų deginimo, miško šiukšlių deginimo ar ganyklų atnaujinimo, cigarečių). Apie 85 % bendro išdegusio miškų ploto yra Viduržemio jūros regione ir Portugalijoje. Neseniai dėl miškų gaisrų dideli plotai išdegė Portugalijoje (2003 m. ir 2005 m.), Graikijoje (2007 m.) ir Ispanijoje (2006 m.). Smarkiai nukentėję miškai susiduria su rimta problema atkuriant iki gaisro buvusią jų būklę, visų pirma biologinę įvairovę. Miškų gaisrų poveikis aplinkai nėra susijęs vien tik su biologinės įvairovės sunykimu ir ekosistemų pažeidimu. Taip pat dėl jų į atmosferą išmetamos dalelės ir dujos (pavyzdžiui, CO₂), sudeginamos mineralinės medžiagos, sunaikinamas organinis dirvožemio sluoksnis ir pakeičiamas vandens infiltracijos dirvožemyje kiekis, todėl išdegusiuose plotuose gali atsirasti erozija, dirvožemio praradimai ir nuošliaužos. Dėl dažnų miškų gaisrų ir sausrų taip pat gali atsirasti dykumėjimas⁸.

Kiti nelaimių tipai

06

1950–2009 m. laikotarpiu daugiausiai žalos Europoje padarė audros. Audrų padaryti nuostoliai viršijo 50 % visų abiotinio pobūdžio su miškais susijusių nelaimių⁹. Daugiausiai žalos pastaraisiais metais padarė 1999, 2005, 2007 ir 2009 m. audros. 1999 m. („Lothar“, ir „Martin“) audros padarė katastrofišką žalą Prancūzijai ir Centrinei Europai, kuomet buvo sugadinta apie 200 milijonų m³ medienos.

2005 m. sausio mėn. audra „Gudrun“ nusiaubė pietų Švediją, sugadindama 66 milijonų m³ medienos (tai maždaug atitinka per metus iškertamo miško Švedijoje kiekį). 2007 m. sausio mėn. audra „Kyrill“ padarė didelę žalą Centrinei Europai, įskaitant 45 milijonų m³ staus miško nuostolius (iš kurių 16 milijonų m³ Vokietijoje). 2009 m. sausio mėn. audra „Klaus“ išvertė didelius miško plotus Prancūzijoje (37 milijonus m³, daugiausiai pajūrines pušis), Ispanijoje ir Italijoje¹⁰. Be neigiamo poveikio aplinkai esama socialinių (mirtys) ir ekonominių pasekmių (sumažėjusi medienos kaina), susijusių su tuo, kad į rinką pateikiami dideli kiekiai sugadintos medienos¹¹.

07

Daugėja didelės Europos teritorijas apimančių vis didesnių sausrų. Dėl jų pradeda trūkti vandens ir didėja vandens išteklių trūkumo pavojus. Be to, pastaraisiais metais Europoje kilo keli dideli potvyniai. Šios nelaimės taip pat padarė žalą miškams, nors ji buvo mažesnė nei gaisrų, audrų ir biotinių veiksnių, pavyzdžiui vabzdžių (žievėgraužių) padaryta žala, ligos ar laukinių gyvūnų ir nekontroliuojamų gyvulių ganyklose padaryta žala¹².

- 8 EAA ataskaita Nr. 3/2008 „Europos miškai. Ekosistemos būklė ir subalansuotas naudojimas“, p. 51.
- 9 COM(2010) 66 final, p. 12; EAA techninė ataskaita Nr. 13/2010 „Gamtinių pavojų ir technologinio pobūdžio nelaimių Europoje poveikio apžvalga“, p. 25.
- 10 EAA techninė ataskaita Nr. 13/2010 „Gamtinių pavojų ir technologinio pobūdžio nelaimių Europoje poveikio apžvalga“, p. 33–40. EFL seminaro apie audras ataskaita „Audurų žalos miškams mažinimo ir miškų atkūrimo politika“, 2010 m. liepos 1 d., Briuselis, p. 20.
- 11 COM(2010) 66 final, p. 12.
- 12 EAA techninė ataskaita Nr. 3/2008 „Europos miškai. Ekosistemos būklė ir subalansuotas naudojimas“, p. 53 ir 54. 2005 m. Švedijoje apie 2 900 000 hektarų miško, daugiausia jaunų pušų (*Pinus sylvestris*), nuėdė briedžiai (*Alces alces*), o Pietų Italijoje beveik 500 000 hektarų miško padaryta žala dėl plačiai naudojamų ganyklų.
- 13 1986 m. lapkričio 17 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3529/1986 dėl Bendrijos miškų apsaugos nuo gaisro (OL L 326, 1986 11 21, p. 5) ir 1992 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2158/92 dėl Bendrijos miškų apsaugos nuo gaisro (OL L 217, 1992 7 31, p. 3).
- 14 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/99 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos kaimo plėtrai ir iš dalies keičiančio bei panaikinančio tam tikrus reglamentus 30 straipsnis (OL L 160, 1999 6 26, p. 80).

Kaimo plėtros politika – pagrindinė ES miškų apsaugos priemonė

08

ES seniai prisideda prie miškų apsaugos, visų pirma gaisrų prevencijos srityje. 1986–2002 m. laikotarpiu ES miškams buvo skirti specialūs miškų gaisrų prevencijos reglamentai¹³, o nuo 2000 m. miškų apsauga įtraukta į kaimo plėtros politiką¹⁴.

09

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu įgyvendinant KP politiką buvo siekiama trijų pagrindinių tikslų¹⁵ vykdant priemones, kurios pagal kiekvieną tikslą buvo sugrupuotos į „temines kryptis“, finansuojamas EŽŪFKP¹⁶:

- žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumo didinimas (1 kryptis);
- aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas (2 kryptis);
- gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas ir kaimo ekonomikos įvairinimo skatinimas (3 kryptis).

10

2007–2013 m. laikotarpiu viena miškininkystės priemonė (122 priemonė „Ekonominės miškų vertės didinimas“) buvo susijusi su 1 kryptimi¹⁷, o kitos – su 2 kryptimi¹⁸.

KP parama miškų potencialo atkūrimui ir prevencinių priemonių įdiegimui (226 priemonė)

11

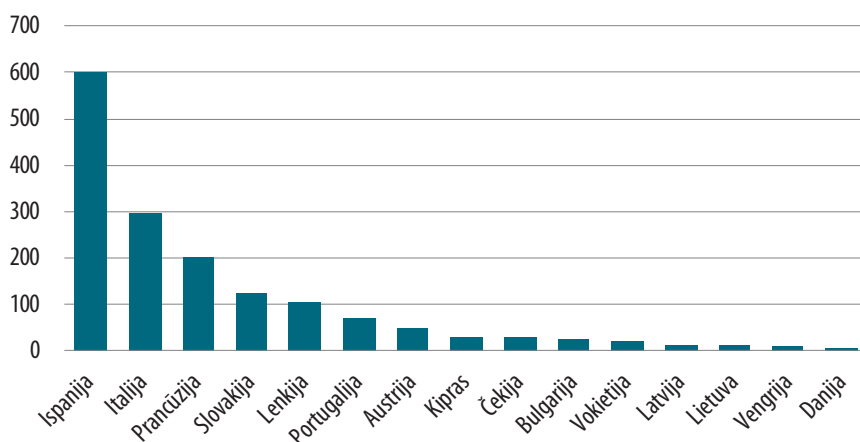
2007–2013 m. laikotarpiu EŽŪFKP parama gaivalinių nelaimių ir gaisrų paveiktiems miškams atkurti ir atitinkamoms prevencinėms priemonėms diegti buvo skiriama pagal 2 krypties 226 priemonę „Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas“. Ši priemonė buvo įtraukta į 58 kaimo plėtros programas (KPP), kurias parengė 16 valstybių narių¹⁹.

12

2012 m. pabaigoje bendra planuota EŽŪFKP parama veiksams pagal 226 priemonę sudarė apie 1,55 milijardo eurų. EŽŪFKP lėšomis kompensuojama visų viešųjų lėšų, kurias atsakingos nacionalinės administracijos skyrė paramos gavėjams, dalis. EŽŪFKP bendrojo finansavimo lygis nustatytas kiekvienoje KPP. Bendra viešoji parama gali siekti iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų, kurias turėjo paramos gavėjai įgyvendindami priemonę.

- Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 4 straipsnis;
- 2014–2020 m. laikotarpiu priemonių grupavimo į kryptis atsisakyta. Šiuo laikotarpiu kiekviena EŽŪFKP finansuojama priemonė turės būti planuojama taip, kad ją įgyvendinant būtų prisidedama prie vieno ar kelių iš šių šešių „Sąjungos prioritetų“ įvykdymo (2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, 5 straipsnis (OL L 347, 2013 12 20, p. 487):
 - žinių perteikimo ir inovacijų skatinimas;
 - visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumas ir ūkių perspektyvumas;
 - maisto grandinės organizavimas ir rizikos valdymas;
 - ekosistemų atkūrimas, išsaugojimas ir gerinimas;
 - išteklų efektyvumas, perėjimas prie mažo anglies dioksido kiekio ir klimato kaitai atsparios ekonomikos;
 - socialinė įtrauktis, skurdo mažinimas ir ekonominė plėtra.
- Ši priemonė nagrinėjama Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 8/2013 „Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai parama ekonominei miškų vertei didinti“ (<http://eca.europa.eu>).
- Su 2 kryptimi susijusios miškininkystės priemonės: 221 – Miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje pirmą kartą; 222 – Pirmasis agrarinės miškininkystės sistemų sukūrimas žemės ūkio paskirties žemėje; 223 – Miško įveisimas ne žemės ūkio paskirties žemėje pirmą kartą; 224 – Su „Natura 2000“ susijusios išmokos; 225 – Miškų aplinkosaugos išmokos; 226 – Miškų potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas; 227 – Ne pelno investicijos.
- BG, CZ, DK, DE (5), EL, ES (17), FR (3), IT (20), CY, LV, LT, HU, AT, PL, PT (3), SK.

Pagal 226 priemonę planuota EŽŪFKP parama 2007–2013 m. (milijonais eurų)



Šaltinis: ES Komisija.

20 Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 48 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 33 straipsnis.

13

2012 m. gruodžio 31 d. EŽŪFKP išmokos pagal priemonę sudarė apie 860 milijonų eurų. Didžioji paramos dalis (80 %) buvo skirta prevenciniams veiksams, daugiausia gaisro prevencijos veiklai (išsamiau žr. **I priedą** dėl finansinių išteklių paskirstymo 226 priemonei).

14

Viešoji finansinė parama gali būti skiriama privatiems ir viešiesiems miškams, kadangi 226 priemonei ES reglamentuose nėra išskirta jokia nuosavybės rūšis. KP parama gaisrų prevencinėms priemonėms gali būti skirta tik

tiems miškams, kuriuos valstybės narės pagal savo miškų apsaugos planus priskiria didelės arba vidutinės miškų gaisrų rizikos kategorijai; šios priemonės gali būti apsauginės infrastruktūros sukūrimas (pavyzdžiui, miško takai, keliai, vandens tiekimo punktai, plyno ir neplyno kirtimo plotai, priešgaisrinės juostos), prevencinė miškininkystės veikla (pavyzdžiui, augalų kontrolė, retinimas, augmenijos struktūros diversifikavimas) ir stacionarių priešgaisrinio stebėjimo įrenginių įrengimas ar gerinimas²⁰. Priešgaisrinių juostų atveju tinkamos finansuoti išlaidos, be sukūrimo išlaidų, gali apimti vėlesnes atitinkamo ploto priežiūros išlaidas.

15

Kitų prevencinių veikslių ar veikslių, skirtų atkurti miškų potencialą gaivalinių nelaimių ar gaisrų pažeistuose miškuose, atveju ES reglamentuose reikalaujama, kad jie būtų susiję su nelaime, t. y. susiję su gaivalinės nelaimės ar gaisro atsiradimu arba atsiradimo rizika, tačiau nėra apibrėžtos jokios tinkamumo finansuoti sąlygos, pavyzdžiui, minimalus rizikos lygis.

16

Kaimo plėtros paramai „miškų potencialo atkūrimui ir prevencinių priemonių įdiegimui“ taikomas Komisijos ir valstybių narių pasidalijamasis valdymas. Valstybės narės kaimo plėtros programą (KPP) rengia nacionaliniu arba regioniniu lygmenimis. Kai jas patvirtina Komisija, valstybės narės šias programas įgyvendina. Buvo sukurta „bendra stebėjimo ir vertinimo sistema“, pagrįsta bendrais rodikliais, metinėmis valstybių narių įgyvendinimo ataskaitomis ir įvairiais vertinimais.

17

Pagrindinis audito tikslas buvo įvertinti, ar gerai buvo valdoma miškų potencialo atkūrimui ir prevencinių priemonių įdiegimui skirta EŽŪFKP paramos priemonė, ir ar Komisija ir valstybės narės gali įrodyti, kad skyrus paramą buvo pasiekti numatyti su ekonominiu veiksmingumu susiję tikslai.

18

Audito tikslas buvo atsakyti į šiuos klausimus:

- a) Ar teikiant paramą buvo tinkamai atsižvelgta į poreikius, susijusius su gaivalinių nelaimių prevencija ir gaisrų rizika?
- b) Ar finansuotos operacijos buvo tinkamos siekiant priemonės tikslų?
- c) Ar finansuotos operacijos buvo ekonomiškai veiksmingos?
- d) Ar stebėjimo priemonės yra tinkamos vertinti priemonės veiksmingumą ir efektyvumą?

19

Auditas atliktas Komisijoje ir atrinktose valstybėse narėse. Atliekant auditą Komisijoje buvo tikrinama priemonės koncepcija ir Komisijos valdymo veikla, įskaitant valstybių narių pateiktą KPP tvirtinimą ir priemonės įgyvendinimo stebėjimą. Valstybių narių lygmeniu audito metu lankytasi Austrijoje, Prancūzijoje (Akvitanijoje), Italijoje (Bazilikatoje), Slovakijoje ir Ispanijoje (Andalūzijoje). Šių valstybių narių išlaidos iš viso sudarė daugiau nei 85 % visų 2012 m. gruodžio 31 d. deklaruotų su 226 priemone susijusių išlaidų.

20

Auditas apėmė KPP, nacionalinių ar regioninių teisės aktų ir administracinių procedūrų peržiūrą bei interviu su atsakingomis valdymo institucijomis aplankytose valstybėse narėse. Be to, buvo audituotos pagal 226 priemonę remtos 68 operacijos (45 – vietoje), siekiant patikrinti įvairių tinkamų finansuoti veiksmų, vykdytų atitinkamuose miško plotuose, poveikį (išsamiau žr. **II priedą**).

I dalis. Nebuvo tinkamai nustatyti prevencinių veiksnių tikslai

21

Kad būtų tinkamai nustatyti prevencinių veiksnių²¹ tikslai, reikia, kad:

- Komisija, vertindama valstybių narių pateiktas KPP, turėtų bendrą supratimą apie gaivalinių nelaimių ir gaisrų riziką;
- atrankos procedūra valstybių narių lygmeniu atitiktų KPP nustatytus poreikius;
- finansavimas atitiktų rizikos sritis.

Tvirtindama KPP Komisija neturėjo bendro supratimo apie poreikius

Nėra bendros miškų gaisrų rizikos lygmens apibrėžties

22

Iki savo galiojimo pabaigos 2001 m. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2158/92 dėl Bendrijos miškų apsaugos nuo gaisro buvo nustatyti kriterijai, pagal kuriuos miško plotai klasifikuojami kaip mažos, vidutinės ar didelės gaisrų rizikos miškai. Reglamente buvo reikalaujama, kad valstybės narės sudarytų pagal gaisrų rizikos lygmenį klasifikuojamų plotų sąrašus ir juos nusiųstų Komisijai patvirtinti²². Komisijos sprendimas, kuriame nustatomi didelės ir vidutinės gaisrų rizikos miškų plotų Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Portugalijoje²³ sąrašai nuo 2001 m. nebuvo atnaujinti ir tokie sąrašai nebuvo padaryti valstybėms narėms, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2004 ir vėlesniais metais.

23

Pasibaigus pirmiau minėto reglamento galiojimui, Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 48 straipsnyje buvo nustatyta, kad gaisrų prevencinės priemonės taikomos miškams, kuriuos valstybės narės pagal savo miškų apsaugos planus priskiria didelio arba vidutinio gamtinio gaisringumo klasei²⁴.

24

Kadangi nėra bendrų gaisrų rizikos vertinimo kriterijų, valstybės narės atlieka rizikos analizę remdamosi savo metodika. Todėl kriterijai, kurie taikomi vidutinės ir didelės rizikos miškų plotų klasifikacijai, Europos Sąjungoje skiriasi.

25

Europos miškų gaisrų informacijos sistema (EFFIS) yra Komisijos sukurta duomenų bazė, kurioje pateikiama informacija apie miškų gaisrų skaičiaus ir jų poveikio ES lygmeniu stebėjimą²⁵. Šie duomenys skirti metinei ataskaitai dėl miškų gaisrų Europoje ir kaimyninėse šalyse parengti²⁶. Tačiau jie nenaudojami vertinti valstybių narių gaisrų rizikos analizes tvirtinant KPP. Komisija nerengia konkrečių gairių²⁷ dėl gaisrų rizikos klasifikavimo, kad būtų skatinama geriausia praktika ir užtikrinamas valstybių narių gaisrų rizikos analizių palyginamumas ir patikimumas.

- 21 Šioje dalyje dėmesys skiriamas prevenciniams veiksniams, kuriems tinkamas tikslų nustatymas yra jų veiksmingumo pagrindas. Jie sudaro apie 80 % finansuotų veiksnių.
- 22 Kaip nustatyta Reglamente (EEB) Nr. 2158/92 2 straipsnio 2 dalyje ir 2 straipsnio 3 dalyje, tik Portugalijoje, Ispanijoje Graikijoje, ir kai kuriuose Prancūzijos ir Italijos regionuose esantys plotai, kuriuose nuolatinė ar ciklinė miškų gaisrų rizika kelia rimtą grėsmę ekologiškai pusiausvyrai ir asmenų ir prekių saugumui arba yra spartesnio kaimo vietovių dykumėjimo proceso veiksnys, gali būti klasifikuojami kaip didelės rizikos plotai. Kiti plotai gali būti laikomi didelės rizikos plotais tuomet, jei valstybės narės pateikė pagrįstą prašymą. Plotai, kuriuose miškų gaisrų rizika nėra nuolatinė ar ciklinė, bet kelia rimtą grėsmę miškų ekosistemoms, gali būti klasifikuojami kaip vidutinės rizikos plotai.
- 23 1993 m. birželio 24 d. Komisijos sprendimas Nr. 1619/1993: tuo metu (ES 12) 60 milijonų hektarų miško, kuris sudarė 42 % viso miško ploto, buvo klasifikuojami kaip gaisro rizikos zonos, daugiausia Viduržemio jūros zonoje.
- 24 Šis reikalavimas nepasikeitė 2014–2020 m. laikotarpiui (žr. Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 24 straipsnio 2 dalies 3 pastraipą).
- 25 Informacija apie ES miškus, kuriuose gali kilti gaisrai, parengta remiantis EFFIS pateiktais duomenimis, pavyzdžiui, apie gaisro pavojų atsižvelgiant į meteorologines sąlygas, gaisrų poveikį, išdegusių plotų perimetrą, ir šalių pateiktais duomenimis apie gaisrus, taip pat pateikiama kita papildoma informacija apie miškų išteklių mastą, pavyzdžiui, Jungtinio tyrimų centro miškų žemėlapiu arba Europos *Corine Land Cover* duomenų bazė. Maždaug 22 Europos šalys kasmet savanoriškai pateikia duomenis, kadangi po 2006 m. pagal ES reglamentus tai nėra privaloma (pasibaigus *Forest Focus* reglamento (EB) Nr. 2152/2003 galiojimui).
- 26 Bendra JRC ir Aplinkos generalinio direktorato ataskaita „Miškų gaisrai Europoje, Artimuosiuose rytuose ir Šiaurės Afrikoje“, 2012 m.

26

Slovakijos pavyzdys atspindi galimus trūkumus, kurie gali būti nustatyti, kai yra naudojami EFFIS duomenys. Pagal nacionalinę miško plotų klasifikavimo pagal gaisrų riziką sistemą 1,8 iš visų 2 milijonų hektarų miško žemės klasifikuojami kaip vidutinės ar didelės gaisrų rizikos plotas šalyje. Tačiau nei istoriniai duomenys apie miškų gaisrus, nei EFFIS duomenų bazė (žr. **3 diagramą**) neatspindi tokios didelės vidutinės ir didelės gaisrų rizikos plotų procentinės dalies šalyje. Slovakijos institucijos Audito Rūmų auditoriams nepateikė savo klasifikavimo metodo ar kriterijų, naudojamų miško plotų klasifikavimui pagal įvairių gaisro rizikos lygį.

Komisija neturi išsamios informacijos apie kitas miškus veikiančias gaivalines nelaimes

27

Audito metu nustatyta, kad Komisija neturi išsamios informacijos apie istorinę įvykusių gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių (išskyrus gaisrus) raidą. Komisija neturi kitų abiotinių (sausrų, audrų ar griūčių) ar biotinių (kenkėjų ir ligų) nelaimių miško plotams padarytos žalos masto analizės.

28

Savo komunikate „Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui“²⁸ Komisija patvirtina strategines orientacijas: a) Europos miškų informacijos sistemos sukūrimą renkant suderintą visos Europos informaciją ir integruojant įvairias informacijos sistemas (pavyzdžiui, EFFIS) ir duomenų platformas [...], b) būtinybę suderinti informaciją apie ES miškus, c) būtinybę pagerinti, galėti palyginti ir dalintis informacija apie miškus ir stebėjimu [...], d) būtinybę sukurti modulius, pavyzdžiui, skirtus miškams ir natūraliems trikdžiams, tokiems kaip gaisrai ir kenkėjai.

29

Komisija neturi išsamios informacijos apie kitas miškus veikiančias gaivalines nelaimes, todėl vertindama 226 priemonei skirtus planus, pasiūlytus valstybių narių pateiktose KPP, ji neturi bendro supratimo apie gaivalinių nelaimių prevencijos poreikius.

Atrankos procedūros trūkumai valstybių narių lygmeniu

30

Valdymo institucijos turėtų nustatyti prioritetus, pagal kuriuos vykdytų veiksmus pačiose vertingiausiose miško vietovėse (atsižvelgiant į 1 ir 2 dalyse nurodytą daugiafunkcij miškų pobūdį), kuriose pirmiau buvo nustatyta galima reikšminga rizika. Tai turi atsispindėti atrankos procedūroje.

27 Savo išvadoje dėl miškų gaisrų Europoje prevencijos (2010 m. balandžio 26 d. 3010-asis Bendrųjų reikalų tarybos posėdis) Taryba paragino Komisiją „miškų gaisrus priskirti prioritetiniams klausimams, kurie turi būti sprendžiami nuolat keičiantis geros praktikos pavyzdžiais ir plėtojant rizikos vertinimo bei rizikos nustatymo gaires ir plėtojant rizikos vertinimo bei gaires dėl konkrečioms pavojų rūšims pritaikytos nelaimių prevencijos būtiniausių standartų“. Komisija tarnybų darbiname dokumente dėl nelaimių valdymui skirtų rizikos vertinimo ir nustatymo gairių (2010 m. gruodžio 21 d.) konkrečiai neužsimena apie gaisrus ir nenurodo konkretūs rizikos kriterijai, gairės ar standartai, tačiau pabrėžiami esami metodikų trūkumai ir paaiškinama, kad „būsimai šių gairių versijai bus parengtas rekomenduojamų rizikos vertinimo metodų ir standartų katalogas“.

28 COM(2013) 659 final.

Veiksmingų atrankos procedūrų stygius...

31

Italijoje (Bazilikatoje) priemonei įgyvendinti skirtos lėšos visų pirma buvo paskirstytos savivaldybių asociacijoms, atsižvelgiant į miško darbininkų, kuriuos įdarbino savivaldybės, kurios priklausė šioms asociacijoms, skaičių. Paskirsčius lėšas, asociacijos pateikė projektus ir paraiškas gauti paramą, susijusius su jiems visiems jau skirtomis lėšomis. Tuomet projektams ir paraiškoms gauti paramą buvo taikoma formali atrankos ir balų nustatymo procedūra, tačiau tai neturėjo faktinio poveikio, kadangi buvo patvirtintos visos paraiškos su jau priskirtomis paramos sumomis.

32

Be to, atrenkant remiamus miško plotus nebuvo pasirinkimą pagrindžiančių dokumentų ar nuorodos į konkrečius rizikos lygius ar kitus techninius prioritetinius tikslus (pavyzdžiui, planuotas darbas su konkrečiais terminais savivaldybės miškų valdymo plane, būtinybė atlikti ar baigti kituose savivaldybės miškuose jau atliktas operacijas).

33

Ispanijoje (Andalūzijoje) kai kurie atrankos kriterijai buvo nustatyti 226 priemonei. Atrankos procedūra buvo taikoma ir dokumentuota konkursinių kvietimų teikti investicinius pasiūlymus atveju. Tačiau tiesiogiai regioninių institucijų remiamų veiksmų, kurie sudaro daugiau nei ¾ išlaidų, atveju kriterijuose nebuvo nustatyti prioritetiniai veiksmai, remiantis konkrečia rizikos analize ir nebuvo dokumentuota atrankos procedūra.

34

Austrija įdiegė miškininkystės pagalbos sistemą. Teritoriją, už kurią yra atsakinga vietinė rajono miškų ūkio tarnyba, yra pasidaliję profesionalūs miškų patarėjai, atsakingi už tiesioginį kontaktą su miškų savininkais ir valdytojais. Patarėjai nusprendžia, ar gali būti remiami miškų valdytojų pasiūlyti miškininkystės veiksmai. Šis sprendimas nėra pagrįstas aiškiais atrankos kriterijais ir rašytiniu pasiūlytų miškininkystės veiksmų vertinimu (techninių specifikacijų, svarbumo, skubumo, poveikio aplinkai ir pan. vertinimas).

...arba atrankos kriterijai neapima prioritetinių aplinkosauginių poreikių

35

Prioritetas ne visuomet buvo skirtas veiksams aplinkosauginiu požiūriu vertingiausiose ES miškų teritorijose, pavyzdžiui Natura 2000 vietovėse²⁹ (žr. **1 langelį**). Įvertinta, kad Natura 2000 miškų teritorijų tinklas sudaro apie 20 % visos ES miškų teritorijos³⁰. Natura 2000 teritorijų tinklo tikslas – užtikrinti ilgalaikį vertingiausių ir nykstančių rūšių ir buveinių Europoje išlikimą³¹.

- 29 Išskyrus Andalūziją, paramos, skirtos remiantis konkursiniais kvietimais teikti investicinius pasiūlymus, atveju.
- 30 EAA ataskaita Nr. 5/2012 „Saugomų Europos teritorijų apžvalga“, p. 70–79. Natura 2000 tinklo sausumos komponentas (768 000 km²), iš kurių 46 % sudaro Natura 2000 miško teritorija, sudaro apie 17,9 % ES27 žemės teritorijos. Bendra miško teritorija ES27 sudaro apie 1,8 milijono km².
- 31 Jį sudaro pagal Buveinių direktyvą valstybių narių nustatytos specialios saugomos teritorijos (SAC) ir specialios apsaugos teritorijos (SPA), kurias jos nustato pagal Paukščių direktyvą. Natura 2000 nėra griežta gamtos draustinių sistema, kurioje draudžiama visa žmonių veikla. Kadangi tinklas tikrai apims gamtos draustinius, tikėtina, kad didžioji žemės dalis bus ir toliau privati, ir dėmesys bus skiriamas užtikrinti, kad ateityje valdymas būtų tvarus.

Prioritetas aplinkosauginiams poreikiams valstybės narės lygmeniu

Nors didelė Slovakijos miškų procentinė dalis klasifikuojama kaip saugomi miškai (įskaitant Natura 2000), turintys didelę aplinkosauginę vertę, atrankos procedūros metu jiems nebuvo skiriamas prioritetas, todėl buvo apribotas 226 priemonės potencialus aplinkosauginis poveikis.

Prancūzijoje (Akvitanijoje) atkūrimo veiksmai buvo skirti maksimaliai padidinti po audros remiamų miškų plotą, prioriteto neskiriant didelės aplinkosauginės vertės miškams. Taip pat regioninėse taisyklėse nebuvo atsižvelgta į aplinkosauginius aspektus šalinant medieną, valant ir atkuriant pažeistas teritorijas³². Pavyzdžiui, jos nereikalavo atlikti ekologinius tyrimus pažeidžiamose teritorijose projekto lygmeniu ir nedraudė kai kurių operacijų, veikiančių dirvožemio apsaugą, pavyzdžiui, buldozeriu kasti didelius žemės plotus.

32 Palyginti su Akvitanijos regionu, Lotaringijos regionas, kuris taip pat buvo remiamas investicijomis 1999 m. audros suniokotų medynų atkūrimui, nustatė taisyklės, kuriose buvo atsižvelgta į aplinkosauginius aspektus.

Finansavimas nebuvo suderintas su nustatyta rizika ir poreikiais

36

Finansavimas turėtų būti suderintas su nustatyta rizika ir skirtas sritims, kurioms jo reikia labiausiai.

Slovakijoje ir Austrijoje finansavimas nesutapo su nustatyta rizika...

37

Slovakijoje pagal 226 priemonę skirta finansinė parama neatitiko pagrindinių potencialių žalos miškams veiksnių. Pavyzdžiui, nors dėl vėjo kilusios nelaimės buvo pagrindinis žalos miškams veiksnys (80 %) šalyje (kiti veiksniai buvo sniegas (12 %) ir sausra su šilumos smūgiu (7 %) ³³, didžioji viešosios paramos pagal 226 priemonę

dalis buvo naudojama miškų gaisrų prevencijos veiksams (61 %), daugiausia finansuoti miško kelių, kurie pirmiausia buvo naudojami miškų eksploatacijai, tiesimą ir priežiūrą, nepagrindžiant konkrečios sąsajos su gaisrų prevencija.

38

Austrijoje, nepaisant išsamių miškų valdymo planų ir pavojaus zonų planų, Austrijos institucijų atlikto miškų apsaugos rizikos vertinimo reikšmė buvo ribota numatant pagalbą. Nebuvo aiškios koreliacijos tarp bazinės miško rizikos ir biudžeto išlaidų. Pavyzdžiui, Zalcburgo provincijai, kurios 376 tūkst. ha miško rizikos skalėje klasifikuojama nuo labai mažos iki vidutinės rizikos, buvo skirta šiek tiek daugiau lėšų nei Karintijai, kurios 584 tūkst. ha miško klasifikuojama nuo vidutinės iki labai didelės rizikos.

33 Pagal Slovakijos nacionalinio miškų centro paskelbtą 2012 m. metinę ataskaitą dėl kenksmingų veiksnių miškuose ir ateinančių metų prognozės.

...o Italijoje (Bazilikatoje) ir Ispanijoje (Andalūzijoje) finansavimas iš esmės buvo skirtas viešiemis miškams remti darbui imlią veiklą

39

Audito metu nustatyta, kad neproporcingai daug lėšų skirta kai kurioms viešųjų įstaigų (regioninėms ar savivaldybių institucijoms) operacijoms viešuose miškuose, taip pat lėšos buvo sutelktos brangiai darbui imliai veiklai.

40

Italijoje (Bazilikatoje) 226 priemonė buvo taikoma tik savivaldybei priklausantiems miškams, kurie sudaro tik 30 % visos regiono miškų teritorijos. Tai, kad miško teritorija yra savivaldybės nuosavybė, nereiškia, kad jai kyla didesnė gaisro rizika. Iš tikrųjų 2012 m. gaisrų paveikta miškų teritorija Bazilikatoje padidėjo 93 %, palyginti su 2011 m., ir 231 %, palyginti su 2009–2011 m. laikotarpiu. Šie gaisrai daugiausia kilo privačių miškų teritorijose. Parama vien tik savivaldybės miškams buvo skirta todėl, kad buvo siekiama užtikrinti darbo vietas miško darbininkams, kurie buvo kasmet įdarbinami sezoniniams darbams savivaldybės miškuose (žr. 31 dalį).

41

Ispanijoje (Andalūzijoje), nors daugiau nei 70 % miškų yra privatūs, pagal priemonę panaudotos išlaidos viešųjų miškų teritorijoms buvo tris kartus didesnės nei privatiems miškams skirtos išlaidos. Nei KPP, nei *ex-ante* vertinime nebuvo informacijos, pagrindžiančios netolygų finansinių išteklių paskirstymą, nors pagal Ispanijos institucijų paaiškinimą apie privačių miškų sektoriaus pelningumo stoką matyti, kad yra būtina viešoji parama.

42

Be to, tame pačiame regione konkurencinių kvietimų teikti investicinius pasiūlymus 2008 m. atveju pagal 226 priemonę skirta viešoji parama krūmų ir krūmokšniais apaugusių teritorijų valymui apėmė šešis kartus daugiau finansinių išteklių nei visa suma, regione naudota kitiems finansuotiems specialioms gaisrų prevencijoms veiksams, pavyzdžiui, priešgaisrinių juostų įrengimui ir priežiūrai ar vandens punktų įrengimui ir priežiūrai. Nors krūmų ir krūmokšniais apaugusių teritorijų valymas turi teigiamą poveikį saugantis nuo gaisrų išplitimo, tai yra brangi darbui imli veikla. Ispanijos institucijos pripažino, kad valymas ir retinimas buvo taikomi daugelyje teritorijų, kur ekonominiu ir ekologiniu požiūriu buvo rekomenduotinas kontroliuojamas deginimas. Jie savo pasirinkimą pagrindė tuo, kad trūko kvalifikuoto personalo ir būta teisinių (būtinai išsamūs administraciniai deginimo leidimai) ir socialinių kliūčių, tačiau artimiausiu metu jie planuoja taikyti kontroliuojamus deginimus.

**II dalis.
Nustatyti veiksmai, kurie
nebuvo tinkami siekti
priemonės tikslų**

**Audituotais veiksmais,
atsižvelgiant į jų pobūdį,
iš esmės prisidėta prie 226
priemonės tikslų, tačiau...**

43

Parama pagal 226 priemonę turi būti skiriama tik miškų potencialo atkūrimui gaivalinių nelaimių ir gaisrų paveiktuose miškuose ir prevencinių veiksmy taikymui. Atsižvelgiant į jų pobūdį (priešgaisrinės juostos, retinimas, valymas ir t. t.) dauguma peržiūrėtų bendrai finansuotų veiksmy iš esmės padėjo siekti paramos tikslų. Kai kurie projektai buvo ypač svarbūs dėl savo didelio apsauginio pobūdžio (žr. **2 langelį**).

... parama buvo skirta kai kuriems su gaivalinėmis nelaimėmis nesusijusiems veiksmais

Kenkėjų ir ligų valdymas

44

Pagal 226 priemonę atkūrimo ir prevenciniai veiksmai turėtų būti susiję su nelaime, t. y. jie turėtų būti susiję su įvykusia gaivaline nelaime ar jos rizika. Vabzdžių ir (arba) kenkėjų ar ligų padaryta žala nėra laikoma gaivaline nelaime³⁴. Todėl su normaliu kenkėjų valdymu susiję veiksmai neturėtų būti tinkami finansuoti, nebent jų išplitimas yra gaivalinės nelaimės padarinys. Ispanijoje (Andalūzijoje) ir Slovakijoje pagal 226 priemonę buvo remiami su kenkėjų valdymu susiję veiksmai, nors jie nebuvo susiję su jokia gaivaline nelaime. Jie buvo laikomi tinkamai finansuoti, kadangi tose teritorijose jau buvo nustatytas kenkėjų išplitimas. Tačiau ribotas išplitimo mastas nebuvo pagrindas tvirtinti, kad gali atsirasti gaivalinės nelaimės rizika.

34 2009 m. kovo mėn. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato ataskaita dėl miškininkystės priemonių įgyvendinimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005. „Vis dėlto, veiksmai, susiję su kenkėjų valdymu, gali būti laikomi tinkamai finansuoti pagal šią priemonę, jei yra susiję su gaivalinėmis nelaimėmis, pavyzdžiui, audromis, potvyniais ar miškų gaisrais“.

Geros praktikos pavyzdys (didelės aplinkosauginės vertės projektai)

Austrijoje buvo finansuojami keli projektai, skirti apsaugoti nuo griūčių saugomus miškus, atliekant horizontalų medžių kirtimą, kuriuo taip pat žymiai prisidedama prie vandens šaltinių, kurie patenka į netoliese esančias savivaldybių vandens sistemas, apsaugos.

Iš kitų priemonių perkelti veiksmai

45

Austrijoje visi pagal 224 priemonę „Natura 2000 išmokos“ ir 225 priemonę „Miškų aplinkosaugos išmokos“ pradėti vykdyti veiksmai iš tikrųjų buvo finansuojami pagal 226 priemonę. Tačiau 224 ir 225 priemonės yra susijusios su veiksmais, kuriais siekiama išlaikyti ir gerinti miškų plotų ir medynų aplinkos apsaugos funkcijas, o ne su nelaimių prevencija, o pagal 226 priemonę teikiama tik su nelaimėmis susijusi parama. Be to, kai kurie sodinimo projektai, pradžioje pateikti pagal 122 priemonę, kurią įgyvendinant siekiama „pagerinti ekonominę miškų vertę“, vėliau buvo patvirtinti pagal 226 priemonę aiškiai nenurodant jų ryšio su kokiomis nors gaivalinėmis nelaimėmis.

Medžių rūšių skaičiaus padidinimas

46

Parama pagal 226 priemonę Andalūzijoje apėmė veiksmus, kuriais siekiama išlaikyti ir pagerinti miškingų plotų ekosistemas, padidinant medžių rūšių skaičių konkrečioje zonoje, kurioje nebuvo sugadinta ar prarasta medžio danga dėl gaivalinės nelaimės ar gaisro. Taigi, Andalūzijoje pirminis šių veiksmų tikslas nebuvo susijęs su 226 priemonės tikslu.

Infrastruktūra pastatyta praėjus daug laiko po gaivalinės nelaimės

47

Drėgnos medienos laikymas – tai technika, kuri padeda išsaugoti medienos kokybę nukirtus medžius ir optimizuoti pardavimo kainą. Medienos saugojimo infrastruktūros statyba buvo remiama Austrijoje, siekiant išvengti žievėgraužių išplitimo pušynuose, paveiktuose gaivalinių nelaimių (audrų). Audito metu nustatyta, kad tokia infrastruktūra, pastatyta praėjus daug laiko po nelaimės, iš tikrųjų buvo naudojama laikyti buko medieną, kurią žievėgraužiai paveikia tik labai nežymiai.

Pagrindiniai tinkamumo reikalavimai įgyvendintoms kai kurių tipų operacijoms negalėjo būti patikrinti

48

Reglamento (ES) Nr. 65/2011 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pagal bendrąjį kontrolės principą valstybės narės nustato kontrolės sistemą, kuria užtikrinama, jog visi būtini patikrinimai atliekami siekiant veiksmingai patikrinti, kaip laikomasi paramos skyrimo sąlygų. To paties reglamento 33 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad turi būti išlaikoma pakankama audito seka.

49

Audito Rūmai nustatė sisteminius trūkumus, pateiktus **3 langelyje**. Dėl šių trūkumų nebuvo galima patikrinti atitikties paramos teikimo sąlygoms, kadangi trūko pagrindinius tinkamumo reikalavimus pagrindžiančių dokumentų ar informacijos.

Parama buvo teikiama miškų keliams, kai nebuvo matyti konkrečios naudos, susijusios su gaisrų prevencija...

50

Pagal 226 priemonę buvo remiamas miško takų ir kelių tiesimas ir priežiūra Prancūzijoje (Akvitanijoje), Austrijoje, Slovakijoje ir Ispanijoje (Andalūzijoje). Šie takai ir keliai buvo naudojami medienos ir kitų miško produktų (kamščiamedžio žievės) gavybai produktyviuose privačiuose miškuose (žr. **4 langelį**).

51

Miško kelių, daugiausia naudojamų medienos ir kitų miško produktų gavybai, tiesimas ir priežiūra nėra 226 priemonės tikslas. Šioms operacijoms EŽŪFKP teikia atitinkamą pagalbą pagal I kryptį (122 ir 125 priemonės), kuria siekiama pagerinti miškininkystės sektoriaus konkurencingumą. Kadangi miškų keliai yra būtini kovoje su miškų gaisrais, reikėtų pagal 226 priemonę vengti remti projektus, kurie yra iš esmės susiję su ekonominiais tikslais ir kuriuos įgyvendinant nesiekama gaisrų prevencijos tikslo. Keliuose audituotuose projektuose (5 iš 8 audituotų projektų apėmė kelius privačiuose miškuose) nebuvo su gaisrų prevencijos tikslais, siekiant parama veiksmingai prisidėti prie aplinkosaugos tikslų, susijusių naudą pagrindžiančios informacijos.

Nepakankamos informacijos ar dokumentų, susijusių su paramos teikimu pagal 226 priemonę, stokos pavyzdžiai

Akvitanijoje (Prancūzijoje) svarbus tinkamumo finansuoti kriterijus, tikrinamas visose paraiškose dėl paramos, buvo atitiktis mažiausiai žalos ribai, kurią nustato regioninės institucijos (mažiausiai 40 %). Audito metu nustatyta, kad nebuvo įdiegta administracinė informacinė sistema, skirta nustatyti 1999 m. audrų paveiktus medynus ir žalos lygį. Todėl nebuvo galima patikrinti pareiškėjų deklaracijų tikslumo.

Slovakijoje trūko dokumentų viešųjų pirkimų procedūros byloje, kadangi paramos gavėjo byloje buvo laikomas tik laimėtojo pasiūlymas. Todėl trūksta įrodymų apie veiksmingą pasiūlymų vertinimą.

Pagal 226 priemonę (Akvitanijoje, Prancūzijoje) remiamų miško kelių ekonominio naudojimo pavyzdys



52

Pavyzdžiui, Austrijoje vienas projektas buvo susijęs su miško kelio tiesimu, suteikiant galimybę patekti į 25 ha miško. Įgyvendinant projektą visų pirma buvo siekiama, kad miškų savininkai atvertų mišką medienos gavybai. Projekto dokumentuose pateikiamas argumentas dėl nepanaudotų miško rezervų mobilizavimo, padidinant medienos mobilizavimo pelningumą ir paremiant vietines lentpjūves.

... ir ji galėjo turėti neigiamą aplinkosauginį poveikį, tinkamai neįvertinus vietos sąlygų

53

Miško kelių tiesimo ir priežiūros rėmimo sąlygos pagal 226 priemonę turi būti aiškios, kad parama būtų veiksmingai prisidedama prie

aplinkosaugos tikslų. ES reglamentuose nebuvo nustatyti jokie minimalūs reikalavimai, pavyzdžiui, prieigos ribojimas, ekosistemų saugumui pavojaus nekeliantis tankumas ar privalomas vietinių priešgaisrinių tarnybų atliekamas projektų sertifikavimas, siekiant užtikrinti tinkamą aplinkos apsaugą. Remiantis DG ENV parengta technine ataskaita (2007 m. gruodžio mėn.)

„Galimybių studija dėl kovos su miškų nykimu priemonių Europos Sąjungoje“ kelių tiesimas gali padėti apsaugoti miškus, bet gali ir pakenkti. [...] Miško kelių tinklai leidžia pasiekti miškų gaisrus ir padeda su jais kovoti. Kita vertus, dėl miško kelių gali padidėti miškų fragmentacija, būti destabilizuotos ekosistemos funkcijos ir dėl to padidėti miškų pažeidžiamumas.“

54

Slovakijoje miško kelių, susijusių su operacijomis finansuojamomis pagal 226 priemonę, atveju Komisijos patvirtintoje KPP optimaliausias tankumas buvo 20–25 m/ha. Audito metu nustatyta, kad iš tikrųjų buvo remiamas neproporcingai didelis miško kelių tankumas, o tai gali turėti neigiamos įtakos atitinkamų miškų ekologiškai būklei. Pavyzdžiui, vienas privatus paramos gavėjas 2008 m. pateikė paraiškas 4 projektams, susijusiems su naujų miško kelių tiesimu jo miško valdoje³⁵. Prieš investicijas į infrastruktūrą miško kelių ilgis jo miško valdoje buvo nereikšmingas. Skyrus investicijas buvo nutiesta apie 40 km naujų miško kelių, o miško kelių tankumas buvo 36 m/ha – didesnis nei optimalus 20–25 m/ha KPP nurodytas tankumas. Kitas paramos gavėjas nutiesė 3 619 m miško kelių savo 24,96 ha miško valdoje, pasiekdamas 145 m/ha miško kelių tankumą. Tai yra labai aukštas rodiklis, palyginti su Slovakijos vidurkiu (apie 10,6 m/ha) arba optimaliu KPP nurodytu 20–25 m/ha tankumu.

III dalis. Nebuvo tinkamai užtikrintas finansuotų veiksmų ekonominis veiksmingumas

Ne visuomet buvo įrodytas išlaidų pagrįstumas

55

Komisijos reglamento (ES) Nr. 65/2011, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, 24 straipsnio 2 dalies d punkte dėl kontrolės procedūrų nustatyta, kad atliekant paraiškų dėl paramos administracines patikras tikrinamas pateiktų išlaidų pagrįstumas naudojant tinkamą vertinimo sistemą, pavyzdžiui, standartines išlaidas, skirtingų pasiūlymų palyginimą ar pasitelkiant vertinimo komitetą.

56

Austrijoje, Slovakijoje ir Italijoje (Bazilikatoje) taikomų procedūrų trūkumai turėjo neigiamos įtakos su remiamais veiksmais susijusių išlaidų pagrįstumui (žr. **5 langelį**).

35 Visas miškas klasifikuojamas kaip didelės gaisro rizikos teritorija.

Nepakankamo standartinių išlaidų pagrindimo pavyzdžiai

1 pavyzdys

Austrijoje intervencijų pobūdis ir viršutinės ribos (fiksuota viršutinė riba arba vienkartinė suma vienam ha ar medžiui) buvo nustatomos kasmet. Tačiau nebuvo galima pagrįsti ar logiškai paaiškinti kai kurias nustatytas ribas, kurios kiekvienais metais žymiai skyrėsi:

Apželdinimas mišku po gaivalinių nelaimių

2008 m. Karintijoje pradžioje nustatyta apželdinimo lapuočių mišku riba (>75 % plačialapių) buvo 1 800 eurų/ha, o nuo 2009 m. ji padidėjo iki 2 500 eurų/ha. 2010 m. parama apželdinimui mišku buvo apie 6 000 eurų/ha.

Retinimas

Karintijoje retinimo riba taip pat padidėjo nuo 300 eurų/ha 2008 m. iki 400 eurų/ha 2009 m., o vienkartinių miškų apsaugai skirtų išmokų atveju – nuo 420 eurų/ha iki 560 eurų/ha.

Žemutinėje Austrijoje viešojo retinimui skirta parama nuo 2007 iki 2009 m. buvo 350 eurų/ha. 2010 m. ji padidėjo iki maksimalios sumos 750 eurų/ha (parama pagal sąskaitas faktūras) arba 500 eurų/ha vienkartinės išmokos atveju. Abi šios sumos nuo 2011 m. vėl sumažėjo iki 350 eurų/ha.

2 pavyzdys

Pagal toliau pateikiamus pavyzdžius matyti, kad Bazilikatos regione nustatytos standartinės išlaidos buvo žymiai didesnės nei kituose kaimyniniuose Italijos regionuose tokių pačių ar panašių prevencinių veiksmų atveju.

Miško valymas rankomis

Standartinės miško valymo rankomis išlaidos nutiesiant 1,2 metro pločio takus Bazilikatoje buvo 7,81 euro už metrą, o panašios veiklos, 1 metro pločio tako bet kioje teritorijoje nutiesimo standartinės išlaidos Apulijos regione buvo tik 3,58 euro už metrą.

Tarnybinių takų atkūrimas

Atkuriant tarnybinius takus Bazilikatoje standartinis darbo laikas buvo 35 minutės metrui, o standartinės išlaidos – 6,89 euro už metrą. Vykdamt panašią veiklą Apulijos regione standartinis darbo laikas buvo 9 minutės (įskaitant tris minutes darbo su žoliapjove), standartinės išlaidos – 2,15 euro už metrą. Panaši veikla buvo vykdoma Kampanijos regione, kuriame išlaidos sudarė 2,77 euro už metrą.

57

Bazilikatos regione veikla galėjo būti vykdoma ekonomiškiau ir veiksmingiau daugiau naudojant įrengimus (kaip kituose regionuose), o ne žmonių darbo jėgą. Kadangi daugiau buvo naudojamas rankų darbas, kai kuriais atvejais vykdant tokią pačią ar panašią veiklą Bazilikatos regione nustatytos standartinės išlaidos yra daug didesnės nei kituose regionuose (žr. **6 langelį**).

58

Slovakijoje visiems projektams taikomos viešųjų pirkimų taisyklės, kurios turėtų užtikrinti viešųjų lėšų panaudojimo veiksmingumą. Auditoriai nustatė, kad nebuvo jokio paramos gavėjų deklaruotų investicinių išlaidų pagrįstumo įvertinimo, nors projektai buvo 100 % finansuojami viešosiomis lėšomis. Buvo atliekama vienintelė formali patikra, kurios metu buvo tikrinama, ar pareiškėjo deklaruotos išlaidos neviršijo pagal viešųjų pirkimų procedūrą nustatytos ribos.

6 langelis**Naudojamo brangiai kainuojančio rankų darbo pavyzdys****Miško kelių priežiūra**

Bazilikatoje bendros 7 253,82 metro miško kelių priežiūros išlaidos sudarė 337 665,32 euro³⁶, o standartinės išlaidos buvo 46,55 euro už metrą.

Panašių to paties ilgio miško kelių Toskanoje atveju rankomis ir mašinomis atliekami priežiūros darbai kainuotų tik 37 828,67 euro, kadangi standartinės išlaidos šiame regione yra 5,21 euro už metrą.

36 46,55 euro už metrą.

59

Andalūzijoje nebuvo vykdomi kai kurie veiksmai, kurie sudarė apie 13,5 % visos sutarčių atlikti miško darbus vertės su viešaisiais miškais susijusiame projekte. Kita vertus, kai kuriuos kitus veiksmus rangovas atliko už daug didesnę kainą, nei buvo planuota techniniame projekte. Kadangi nebuvo viršytos bendros patvirtintos projekto išlaidos, paramos gavėjo nebuvo prašoma paaiškinti, kodėl jis neįvykdė kai kurių veiksmų ar kodėl padidėjo kitų veiksmų išlaidos.

60

Prancūzijoje kai kurių atkūrimo ir priežiūros intervencijų atveju paramos gavėjų su paraiška prašoma pateikti tik vieną pasiūlymą. Kelių pasiūlymų pateikimas padėtų užtikrinti, kad bus atrinktas ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas.

Konkretūs atvejai, kai atsiranda per didelės viešosios paramos rizika

61

Jei parama teikiama tais atvejais, kai negalima aiškiai įrodyti, kad jos reikia paramos gavėjui (savaimingumas), paramos veiksmingumas sumažėja.

62

Austrijoje pagal priemonę buvo finansuojami jau užbaigti projektai. Nacionalinis įgyvendinimo reglamentas įsigaliojo 2008 m. pradžioje, o pirmieji sutarčių skyrimo sprendimai buvo parengti tik 2008 m. balandžio mėn. Tačiau potencialiems paramos gavėjams buvo leidžiama ir jie buvo raginami teikti paraiškas paramai gauti nuo 2007 m. sausio mėn. ir vykdyti projektus savo pačių rizika. 2007 m. iš viso buvo pateikta 3 671 paraiška dėl paramos, iš kurių ne mažiau kaip 444 projektai buvo baigti prieš sutarties skyrimo sprendimo datą. Nuo 2008 m. pateiktų paraiškų atveju mažiausiai 147 projektai buvo įgyvendinti prieš dotacijos skyrimo patvirtinimą, nors nuo 2008 m. įsigaliojusiame įgyvendinimo reglamente buvo nustatyta, kad su projektais susijusios išlaidos projektams pagal 226 priemonę yra tinkamos finansuoti tik nuo sprendimo teikti paramą datos. Šiais atvejais, atsižvelgiant į paramos gavėjų pirminius sprendimus projektus vykdyti negavus pagalbos, buvo galima suabejoti dėl būtinybės jiems gauti viešąją paramą.

63

Slovakijoje du audituoti paramos gavėjai, gavę paramą miško kelių tiesimui, patikrinimo vietoje metu patvirtino, kad jie būtų vykdę veiksmus be viešojo finansavimo.

64

Ispanijoje daugiausia žemės ūkio paskirties žemė (ganyklos su medžiais, ganyklos su krūmokšniais ir ganyklos), kuri buvo deklaruota kaip „tinkami finansuoti hektarai“ siekiant pasinaudoti teisėmis į išmokas³⁷ ir taip klasifikuojami Ispanijos žemės sklypų identifikavimo sistemoje, taip pat buvo tinkami finansuoti teikiant miškininkystės pagalbą pagal 226 priemonę. Kai kurie paramos gavėjai gavo paramą krūmų ir krūmokšnių išvalymui pagal 226 priemonę kaip prevenciniam veiksmui prieš gaisrus, nors jų jau buvo prašoma prižiūrėti savo sklypus kaip geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės žemės ūkio paskirties žemę (t. y. iškirsti krūmus ir krūmokšnius).

37 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009, nustatančio bendrąsias tiesioginės paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančio tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiančio Reglamentus (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16) 34 straipsnyje nustatyta, kad parama teikiama pasinaudojant teise į išmoką už reikalavimus atitinkantį hektarą. Tame pačiame straipsnyje „reikalavimus atitinkantis hektaras“ yra bet kokia valdos žemės ūkio paskirties žemė [...] arba, kai plotai naudojami ne tik žemės ūkio veiklai, daugiausia naudojami žemės ūkio veiklai“.

**IV dalis.
Stebėjimo priemonės
nepadaeda Komisijai ir
valstybėms narėms
tinkamai įvertinti
priemonės efektyvumo ir
veiksmingumo**

65

Vertinant, ar 226 priemonė buvo veiksminga būtina taikyti tinkamas stebėjimo ir vertinimo priemones, kad būtų galima nustatyti būtinus patobulinimus, siekiant kuo labiau padidinti ES paramos poveikį.

**Taikomos stebėjimo
priemonės**

66

2007–2013 m. laikotarpiui Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis sukūrė bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą. KPP pažanga, efektyvumas ir veiksmingumas jų tikslų atžvilgiu nustatomi pagal pradinės padėties rodiklius, taip pat pagal programų finansinį vykdymą, išdirbius, rezultatus ir programų poveikį³⁸.

67

Komisija parengė gaires, nustatančias šiuos su 226 priemonės įgyvendinimu susijusius bendrus išdirbių rodiklius: a) prevencinių / atkūrimo veiksmų skaičius; b) remiamos pažeisto miško teritorijos ir c) bendra investicijų apimtis. Be šių išdirbių rodiklių BSVS 226 priemonei buvo nustatytas šis rezultatų rodiklis: sėkmingo žemės valdymo, dėl kurio pagerėjo biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio kokybė ir švelninama klimato kaita, teritorija.

Nepakankami rodikliai, pagal kuriuos vertinamas tikslų įvykdymas

68

Nors didžioji dalis finansuotų veiksmų yra prevencinio pobūdžio, jiems nustatytas išdirbių rodiklis (prevencinių veiksmų skaičius) buvo nepakankamas. Išdirbių rodiklis „*remiamos pažeisto miško teritorijos*“ yra susijęs tik su iš tikrųjų gaivalinių nelaimių pažeistais miškais, todėl šis rodiklis apima tik atkūrimo veiksmus.

69

Rezultatų rodiklio, susijusio su biologinės įvairovės, vandens ir dirvožemio kokybės ir gerinimu ir klimato kaitos švelninimu, atveju audito metu nustatyta, kad nė viena aplankyta valdymo institucija negalėjo kiekvieno veiksmo rezultato priskirti vienam ar kitam rodiklio aspektui, ir kai kurios jų nurodė tą pačią bendrą teritoriją kaip pasiektą rezultatą kiekvienam rodiklio aspektui.

38 Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 80 ir 81 straipsniai.

70

Naujam 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui nustatytas rezultatų rodiklis³⁹ (rizikos valdymo schemose dalyvaujančių žemės ūkio valdų skaičius) neatspindi pagerėjimo vertinant paramos veiksmingumą, todėl nustatyti trūkumai gali išlikti.

Ribota laikotarpio vidurio vertinimų nauda

71

Kaimo plėtros programos vertinamos jų rengimo, įgyvendinimo ir užbaigimo metu (*ex ante*, laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimai). *Ex ante* vertinimu siekiama optimizuoti biudžeto išteklių paskirstymą ir pagerinti programavimo kokybę, laikotarpio vidurio ir *ex post* vertinimų metu nagrinėjamas išteklių panaudojimo lygis, EŽŪFKP programavimo veiksmingumas ir efektyvumas, jo socialinis bei ekonominis poveikis ir jo poveikis Sąjungos prioritetams. 226 priemonės atveju 2007–2013 m. laikotarpiui BSVS buvo nustatyti keturi vertinimo klausimai, kuriais siekiama atsakyti, kaip remiamais veiksmais prisidėta prie: a) miškų potencialo atkūrimo (pažeisti miškai); b) miškų priežiūros (prevenciniai veiksmai); c) tvaraus miško žemės valdymo didinimo ir; d) aplinkos gerinimo.

72

Audito metu nustatyta, kad 226 priemonės atveju informacija, gauta iš laikotarpio vidurio vertinimų, buvo nenuosekli ir neišsami. Pavyzdžiui, Bazilikatos ir Akvitanijos, skirtingai nei Andalūzijos atveju, vertintojai nepateikė atsakymų nė į vieną klausimą. Tačiau, nors Andalūzijoje buvo atsakyta į visus klausimus, atsakymai ne visuomet buvo naudingi vertinant įgyvendinimo pažangą, kadangi tie patys duomenys (operacijų ir ha skaičius) buvo pateikti klausimams, susijusiems su miškų priežiūra ir su tvariu miško žemės valdymu.

Nebuvo tinkamai įvertintas prevencinių veikslių veiksmingumas

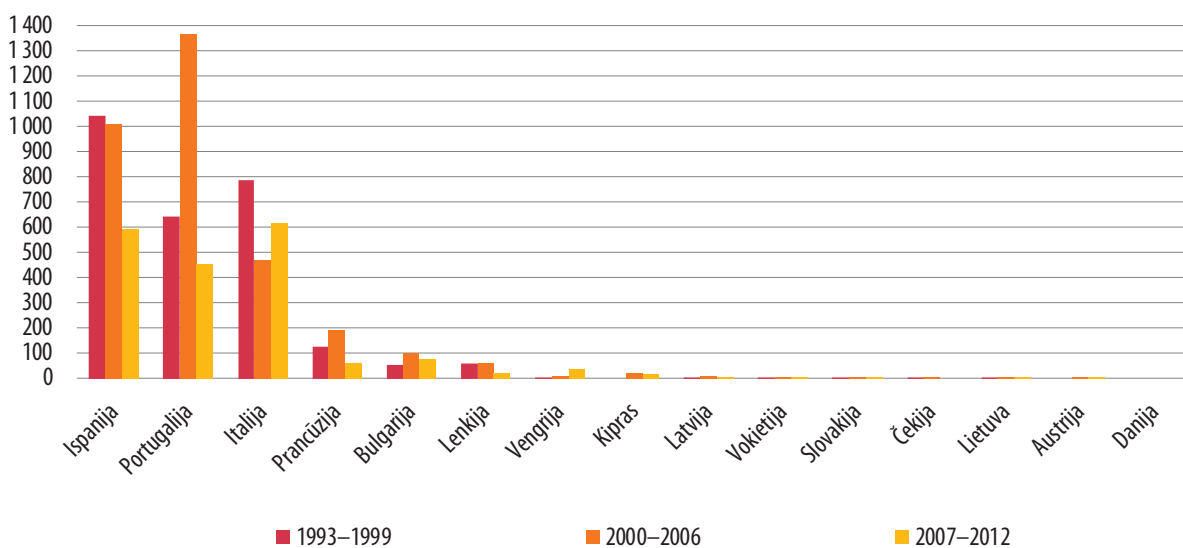
73

Gaisro žala yra koncentruota keliuose valstybėse narėse Viduržemio jūros regione. Statistiniai duomenys ES lygmeniu atspindi nežymų bendros išdegusios teritorijos sumažėjimą pastaraisiais metais (žr. 4 dalį). Tačiau tendencijos valstybių narių lygmeniu nėra tokios pačios (žr. **3 diagramą**).

39 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (EB) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL L 227, 2014 7 31, p. 18).

Išdegusio miško plotas hektarais pagal 226 priemonę paramą gavusiose šalyse

Tūkstančiai hektarų



Šaltinis: EFFIS.

74

Didžioji EŽŪFKP paramos dalis pagal 226 priemonę buvo skirta prevenciniams veiksams, visų pirma miškų gaisrų prevencijai (žr. **I priedą**). Nors 80 % ES lėšų naudojama finansuoti prevencines operacijas, nevertinamas šių operacijų veiksmingumas. Todėl Komisija neturi statistinių duomenų patvirtinti pagal 226 priemonę valstybių narių įgyvendintų gaisrų prevencijos veiksnių veiksmingumą ir ji nepaprašė jokios geografinės informacijos apie teritorijas, kuriose buvo įgyvendinta remiama veikla.

75

2007–2013 m. laikotarpiu ES parama pagal KP 226 priemonę buvo skirta gaivalinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų potencialui atkurti ir atitinkamoms prevencinėms priemonėms diegti. Didžioji paramos dalis (80 %) buvo (dažniausiai apsaugos nuo gaisro) prevenciniai veiksmai. Audito Rūmai tikrino, ar gerai buvo valdoma parama ir ar Komisija ir valstybės narės gali įrodyti, kad skyrus paramą buvo pasiekti numatyti ekonomiškai veiksmingi tikslai. Buvo patikrinta 68 veiksmų imtis, iš kurių 45 veiksmai patikrinti vietoje su galutiniu paramos gavėju.

76

Audito Rūmai daro išvadą, kad parama nebuvo valdoma pakankamai gerai ir kad Komisija ir valstybės narės negali įrodyti, kad buvo pasiekta numatytų su ekonominiu veiksmingumu susijusių rezultatų.

77

Visų pirma atsižvelgdami į tai, kad tokią paramą siūloma teikti dabartiniu 2014–2020 m.⁴⁰ programavimo laikotarpiu, Audito Rūmai pateikia toliau išdėstytas rekomendacijas:

Nebuvo tikslingai numatyti prevenciniai veiksmai

78

Audito Rūmai nustatė, kad nors 226 priemonė apima vidutinės ir didelės gaisrų rizikos miškus, nėra bendros ES apibrėžties ar kriterijų jiems nustatyti. Atrankos procedūros valstybėse narėse turėjo įvairių trūkumų, trūko aiškių atrankos kriterijų, veiksmingo pasiūlytų veiksmų vertinimo ar nebuvo atsižvelgiama į kai kurias rizikos sritis. Atrankos etape nebuvo skiriamas pakankamas prioritetas aplinkosaugos tikslams, kartais į juos nebuvo atsižvelgiama įgyvendinimo metu (žr. 21–42 dalis)

1 rekomendacija

Valstybės narės turėtų:

- atrinkti prevencinius veiksmus, pagrįstus aiškiais kriterijais atsižvelgiant į poreikius, atlikus išsamią ir dokumentuotą vertinimo procedūrą;
- padidinti paramos aplinkosauginį poveikį prioritetą skiriant veiksams aplinkosauginiu požiūriu vertingiausiuose miškuose, pavyzdžiui Natura 2000 miškų teritorijose.

Komisija turėtų:

- su 2014–2020 m. laikotarpiu susijusių valstybių narių KPP tvirtinimo metu patikrinti, kad būtų tinkamai aprašyti ir pagrįsti prevencinių veiksmų miškų plotuose, kuriems yra numatyta viešoji parama, poreikiai;
- nustatyti bendrus bazinius kriterijus, kad būtų galima paskirstyti miškų plotus pagal žemą, vidutinę ir didelę gaisrų riziką.

40 Reglamento (EB) Nr. 1305/2013 24 straipsnis.

Nustatyti veiksmai, kurie nebuvo tinkami siekiant priemonės tikslų

79

Nors dėl savo pobūdžio (priešgaisrinės juostos, retinimas, valymas ir t. t.) dauguma peržiūrėtų bendrai finansuotų veiksmų iš esmės padėjo siekti paramos tikslų, Audito Rūmai nustatė atvejų, susijusių ne su gaivalinėmis nelaimėmis ar gaisrais, bet su kitais ekonominiais ar aplinkosaugos tikslais. Kai kurių įgyvendintų veiksmų tipų atvejų pagrindinių tinkamumo reikalavimų nebuvo galima patikrinti, kadangi trūko dokumentų. Audito Rūmai taip pat nustatė atvejų, kai miškų keliai buvo naudojami miškų eksploatavimui ekonominiais tikslais neparodant konkrečios naudos gaisrų prevencijai. Nutiestų kelių gausa taip pat galėjo turėti neigiamą aplinkosauginį poveikį (žr. 43–54 dalis).

2 rekomendacija

Valstybės narės turėtų:

- užtikrinti, kad būtų remiami tik su gaivalinėmis nelaimėmis ar gaisrais susiję veiksmai; ir
- įdiegti kontrolės sistemą, kuri gali užtikrinti veiksmingą atitikties sąlygoms, kurių laikantis teikiama parama, patikrinimą ir tinkamų dokumentų ar informacijos priežiūrą;

- daugiau dėmesio skirti su remiamais veiksmais susijusiems aplinkosauginiams klausimams, visų pirma įdiegiant tinkamas apsaugos priemones siekiant išvengti neigiamo aplinkosauginio poveikio.

Komisija turėtų:

- patikrinti, kad valstybės narės įdiegė šią sistemą;
- patikslinti pagal 226 priemonę remiamų veiksmų reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad jais būtų reikšmingai prisidedama prie gaisrų ir gaivalinių nelaimių prevencijos, visų pirma, kai jie yra pelningos ekonominės veiklos dalis ir taip pat galėtų būti finansuojami pagal 1 kryptį;

Nebuvo tinkamai užtikrintas finansuotų veiksmų ekonominis veiksmingumas

80

Remtų veiksmų išlaidų srityje Audito Rūmai nustatė atvejų, kai dažnai nepagrįstai buvo keičiama viešosios paramos viršutinė riba, kai standartinės išlaidos viename regione buvo daug didesnės nei kitame panašių veiksmų atveju ir kai darbai buvo atliekami rankomis, o ne naudojant įrangą, todėl buvo patirtos didesnės išlaidos. Taip pat buvo atvejų, kai iškilo per didelės viešosios paramos rizika, kuomet buvo atrinkti jau užbaigti projektai, kai paramos gavėjai galėjo patys finansuoti veiksmus ir kai parama buvo skirta žemės ūkio paskirties sklypams (žr. 55–64 dalis).

3 rekomendacija

Valstybės narės turėtų:

- užtikrinti, kad būtų pagrįstos remiamiems veiksams nustatytos standartinės išlaidos;
- paramos viršutinę ribą ir bet kokius jos pakeitimus pagrįsti paprastai paramos gavėjų patiriamomis išlaidomis;
- reikalauti paramos gavėjų aiškiai įrodyti, kad jiems reikia paramos pagal 226 priemonę.

Taikant stebėjimo priemonės Komisija ir valstybės narės negalėjo tinkamai įvertinti priemonės efektyvumo ir veiksmingumo

81

BSVS nustatyti veiksmingumo rodikliai buvo nepakankami, o turimi įvertinimai nebuvo labai naudingi. Nebuvo galima padaryti išvadų apie preventinių veiksmy veiksmingumą, kadangi

jis nebuvo įvertintas (žr. 65–74 dalis). Nustatyti trūkumai tikriausiai išliks 2014–2020 m. laikotarpiu, kadangi naujos pasiūlytos stebėjimo priemonės nepagerino su šia konkrečia parama susijusios stebėjimo sistemos.

4 rekomendacija

Valstybės narės turėtų:

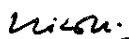
- pranešti apie vykdytų veiksmy poveikį mažinant gaisrų ir (arba) gaivalinių nelaimių skaičių ir pažeistą plotą.

Komisija turėtų:

- pagerinti priemonės stebėjimą, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ją įgyvendintų laikydamosi konkrečių nustatytų tikslų.

Šią ataskaitą priėmė I kolegija, vadovaujama Audito Rūmų narės Rasos BUDBERGYTĖS, 2014 m. gruodžio 17 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu



Pirmininkas

Vitor Manuel da SILVA CALDEIRA

Finansinių išteklių paskirstymas 226 priemonei

(tūkstančiais eurų)

Valstybės narės	2007–2013 m. laikotarpiu planuotos viešosios išlaidos (pirmosios KPP)		Finansinis vykdymas (viešosios lėšos) 2012 m. gruodžio 31 d.		Remtų veiksmų skaičius		Finansinis vykdymas (EŽŪFKP) (NAUJOMS paraiškoms 2007–2013 m. laikotarpiu)		
	EŽŪFKP įnašas 226 priemonė	Visos viešosios išlaidos 226 priemonė	EŽŪFKP mokėjimai	Visos viešosios išlaidos	Prevencija	Atkūrimas	Preven-cija. Mokėjimai	Atkū-rimas. Mokėjimai	Visi EŽŪFKP mokėjimai
Bulgarija	24 224	29 541	544	664	37	29	244	300	544
Čekija	22 379	28 017	11 068	13 835	47	264	3 189	7 879	11 068
Danija	3 692	6 712	3 792	6 895	0	0	0	0	0
Vokietija	11 005	14 239	11 082	13 852	717	308	9 112	1 970	11 082
Graikija	136 082	179 996	0	0	0	0	0	0	0
Ispanija	468 573	789 950	342 441	543 633	18 666	1 223	275 944	25 486	301 430
Prancūzija	257 364	467 498	154 768	283 910	455	5 656	7 153	40 010	47 163
Italija	233 655	431 691	143 722	252 069	1 716	261	131 141	9 725	140 866
Kipras	2 250	4 500	1 336	2 671	86	30	962	373	1 336
Latvija	12 974	16 218	1 676	2 104	13	248	1 091	584	1 675
Lietuva	12 000	15 000	8 510	10 637	28	167	6 215	2 295	8 510
Vengrija	8 251	10 736	1 084	1 392	0	4 105	0	1 084	1 084
Austrija	40 934	81 932	40 959	83 018	12 683	3 842	28 866	8 180	37 046
Lenkija	112 000	140 000	31 121	38 901	74	169	19 424	5 158	24 582
Portugalija	119 313	146 077	19 012	21 502	237	70	14 684	4 328	19 012
Slovakija	88 281	111 354	89 844	113 396	179	186	57 104	32 740	89 844
IŠ VISO	1 552 977	2 473 463	860 958	1 388 480	34 938	16 558	555 129	140 113	695 242

Peržiūrėtų operacijų sąrašas

Valstybė narė	Operacijos numeris	Operacijos pobūdis	Intervencijos tipas	Visos viešosios išlaidos (eurais)	Visas EŽŪFKP įnašas (eurais)	Patikra vietoje
ES	1	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, gaisro gesinimo planas	4 464,30	3 348,23	Taip
ES	2	Prevencija	Retinimas, takų priežiūra	641 768,30	482 437,85	Taip
ES	3	Atkūrimas	Valymas, miško atželdinimas	13 013,61	9 782,18	Taip
ES	4	Atkūrimas	Valymas, retinimas	499 443,40	374 582,55	Taip
ES	5	Atkūrimas	Retinimas, takų priežiūra	951 688,65	713 766,49	Taip
ES	6	Prevencija	Prevencinės priemonės	51 488,59	38 871,67	Ne
ES	7	Prevencija ir atkūrimas	Retinimas, valymas, miško takų priežiūra, tankinimas	2 262 163,20	1 741 226,39	Ne
ES	8	Prevencija ir atkūrimas	Retinimas, valymas, miško atželdinimas, miško takų tiesimas ir priežiūra	1 038 834,14	784 763,11	Ne
ES	9	Prevencija	Retinimas, valymas	1 750 955,95	1 313 216,96	Ne
ES	10	Atkūrimas	Retinimas, valymas	60 236,19	45 177,14	Ne
ES	11	Atkūrimas	Valymas	209 115,15	165 631,35	Ne
ES	12	Prevencija	Priešgaisrinių juostų įrengimas ir priežiūra	278,78	225,00	Ne
ES	13	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, gaisro gesinimo planas	34 323,01	33 750,00	Ne
ES	14	Atkūrimas	Miško kelių ir takų priežiūra	297 550,92	276 095,98	Ne
ES	15	Prevencija ir atkūrimas	Retinimas, valymas ir miško atželdinimas	1 712 450,99	1 314 688,73	Ne
FR	1	Rizikos prevencija	Valymas, atkūrimas	5 368,00	9 760,00	Ne
FR	2	Rizikos prevencija	Prieiga	44 791,12	81 438,40	Ne
FR	3	Rizikos prevencija	Infrastruktūra	140 768,62	255 942,96	Taip
FR	4	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	113 979,04	207 234,62	Taip
FR	5	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	178 750,88	325 001,60	Taip
FR	6	Žalos atitaisymas	Atkūrimas	4 121,85	7 494,28	Taip
FR	7	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	11 035,20	20 064,00	Taip
FR	8	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	14 331,68	26 057,60	Taip
FR	9	Žalos atitaisymas	Valymas	63 490,90	115 438,00	Ne
FR	10	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	34 342,00	62 440,00	Ne
FR	11	Žalos atitaisymas	Valymas, atkūrimas	18 182,15	33 058,46	Ne

Valstybė narė	Operacijos numeris	Operacijos pobūdis	Intervencijos tipas	Visos viešosios išlaidos (eurais)	Visas EŽŪFKP įnašas (eurais)	Patikra vietoje
IT	1	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	1 192 999,59	685 974,76	Taip
IT	2	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	1 034 691,15	594 947,41	Taip
IT	3	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	1 042 459,99	599 414,50	Taip
IT	4	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	816 808,12	469 664,67	Taip
IT	5	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	407 399,34	234 254,62	Taip
IT	6	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	394 524,99	226 851,87	Taip
IT	7	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	405 571,49	233 203,61	Taip
IT	8	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	1 244 483,70	715 578,13	Taip
IT	9	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	625 927,12	359 908,09	Taip
IT	10	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	616 179,62	354 303,28	Taip
IT	11	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	1 378 702,24	792 753,79	Taip
IT	12	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	706 745,31	406 378,55	Taip
IT	13	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	1 002 850,95	576 639,30	Taip
IT	14	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	900 440,30	517 753,17	Taip
IT	15	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	998 533,36	574 156,68	Taip
IT	16	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	499 266,68	287 078,34	Taip
IT	17	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai	608 695,65	350 000,00	Taip
IT	18	Prevencija	Priešgaisrinės juostos, takai, valymas	583 960,24	335 777,14	Taip
AT	1	Atkūrimas	Miško valymas po nelaimės	33 800,00	16 413,00	Taip
AT	2	Prevencija	Retinimas	5 840,00	3 041,00	Taip
AT	3	Atkūrimas	Sodinimas	9 001,00	4 371,00	Taip
AT	4	Natura 2000	Aplinkos požiūriu vertingi medžiai	5 080,00	2 646,00	Taip
AT	5	Prevencija	Horizontalus kirtimas, kabelių iškasimas	29 029,00	15 118,00	Taip
AT	6	Atkūrimas	Kabelių iškasimas	17 058,00	8 283,00	Taip
AT	7	Atkūrimas	Kabelių iškasimas	18 500,00	9 008,00	Taip
AT	8	Atkūrimas	Kabelių iškasimas	115 883,00	56 273,00	Taip
AT	9	Prevencija	Kabelių iškasimas, parengimas, sodinimas, retinimas	123 698,00	61 994,00	Taip
AT	10	Prevencija	Kabelių iškasimas, parengimas, sodinimas, retinimas	98 538,00	48 250,00	Taip
AT	11	Prevencija	Žievėgraužių kontrolė	684 810,00	333 434,00	Ne
AT	12	Prevencija	Miško kelias	142 415,00	69 342,00	Ne
AT	13	Prevencija	Miškų saugojimo gerinimas, griūčių prevencija, kabelių iškasimas, sodinimas ir pan.	128 062,00	62 250,00	Ne

III priedas

Valstybė narė	Operacijos numeris	Operacijos pobūdis	Intervencijos tipas	Visos viešosios išlaidos (eurais)	Visas EŽŪFKP įnašas (eurais)	Patikra vietoje
SK	1	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias, vandens rezervuaras, stebėjimas	503 619,00	402 895,00	Taip
SK	2	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias	404 885,00	222 687,00	Taip
SK	3	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias, vandens rezervuaras	903 141,00	722 513,00	Taip
SK	4	Atkūrimas	Oro kalkinimas ir tręšimas	633 904,00	507 123,00	Taip
SK	5	Atkūrimas	Miško atsodinimas	204 132,00	163 305,00	Taip
SK	6	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias	778 136,00	622 509,00	Taip
SK	7	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias	79 689,00	63 751,00	Ne
SK	8	Prevencija	Priešgaisrinės juostos valymas ir priežiūra	371 433,00	297 146,00	Ne
SK	9	Prevencija	Infrastruktūra, miško kelias, kitos taisomosios priemonės	504 977,00	403 982,00	Ne
SK	10	Atkūrimas	Miško atsodinimas, miško kelias	1 495 292,00	1 196 234,00	Ne
SK	11	Atkūrimas	Miško atsodinimas	153 271,00	122 617,00	Ne

Santrauka

IV

Komisija mano, kad, apskritai, stichinių nelaimių miškuose prevencijos priemonės padėjo siekti kaimo plėtros programų tikslų. Buvo pasiekta konkrečių rezultatų ir įvyko mažiau gaisrų. Be to, įgyta patirtis, kuria pasinaudojama 2014–2020 m. laikotarpiu, ypač dėl priemonės taikymo srities ir geresnio orientavimo.

V

Kaimo plėtros reglamente nustatyta¹, kad gaisrų prevencijos priemonės turėtų būti taikomos plotams, kuriuos valstybės narės pagal savo apsaugos planus priskyre prie didelio ir vidutinio gamtinio gaisringumo klasės. Šie miškų apsaugos planai ir valstybių narių nacionalinės arba subnacionalinės miškų programos arba lygiavertės priemonės tapo tinkamu pagrindu nustatant atrankos procese taikytinus tikslus ir prioritetus.

Komisija išanalizavo padėtį miškininkystės sektoriuje, įskaitant gaivalinių nelaimių miškuose stebėjimo ir prevencijos aspektus, 2005 m. Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, pridėtame prie komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo². Kaimo plėtros reglamente reikalaujama, kad miškininkystės priemonės padėtų įgyvendinti Bendrijos miškininkystės strategiją. Pirmiau minėta miškininkystės strategija apima tvaraus miškų valdymo ekonominius, aplinkos ir socialinius aspektus.

1 Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005

2 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, priedas prie Komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo {KOM (2005) 84 galutinis } /* SEC/2005/0333 */ http://ec.europa.eu/agriculture/forest/1998-strategy-2006-action-plan/sec-2005-333_en.pdf

Kalbant apie naująjį programavimo laikotarpį, Komisija išnagrinėjo miškų sektoriaus padėtį 2013 m. Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, pridėtame prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonominiam ir socialiniam komitetui ir Regionų komitetui, „Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui.“³

VI

Tvariai valdant miškus, miškų keliai (ar kitos investicijos), nutiesti pirmiausiai gaisrų prevencijos tikslais, gali taip pat būti naudojami kitiems rizikų prevenciniams veiksams, taip pat atkūrimo ir pašalinimo darbams, rekreaciniais arba ekonominiais tikslais. Sukūrus tinkamą miško kelių tinklą, ne tik pagerinama miškų priešgaisrinė apsauga, bet ir tvariai ekonomiškai įvertinami daugelio regionų miškų ištekčiai. Dažnai šių veiksmų reikia imtis siekiant, kad nebūtų visiškai prarastas socialinis ir ekonominis susidomėjimas miškų plotai, nes dėl to miškai gali būti apleisti ir galiausiai padidėti gaisro rizika.

Siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir (arba) regionai teisingai naudotų priemonę, buvo parengti naujo programavimo laikotarpio rekomendaciniai dokumentai. Be to, valstybės narės ir (arba) regionai, siekdami išplėsti savo kelių sistemų tankumą, turės tiksliau nurodyti savo poreikius ir priežastis.

3 COM(2013) 659 final, http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm

VII

Pagal pasidalijamąjį valdymą Komisija tvirtina nacionalines arba regionines kaimo plėtros programas, o už įgyvendinimą ir išlaidų efektyvumą bei paramos veiksmingumą yra atsakingos valstybės narės ir jų valdymo institucijos.

Dėl rankų darbo naudojimo vietoj įrangos: kartais toks pasirinkimas gali būti susijęs su žemės savybėmis (reljefu, aplinkosauginiais aspektais ir kt.), ir turi būti vertinamas atsižvelgiant į platesnį kaimo plėtros kontekstą.

VIII

Reikia išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp stebėjimo ir vertinimo išlaidų ir galimos naudos. Prevencinių veiksmų atveju nustatyti priežastinio ryšio grandinę yra ypač sunku ir, atitinkamai, brangu. Be to, konkrečių intervencijų miškininkystės sektoriuje veiksmingumą galima įvertinti tik po kelerių metų, ar net dešimtmečių.

2014–2020 m. laikotarpiu padaryta patobulinimų. Pavyzdžiui, naujo „plotu pagrįsto“ rodiklio duomenys dėl prevencinių veiksmų bus renkami bendroje stebėjimo ir vertinimo sistemoje (toliau – BSVS). Be to, siekiant gauti vertingų vertinimo rezultatų, 2019 m. numatoma parengti išsamesnę metinę įgyvendinimo ataskaitą. Rengiant šią ataskaitą, bus vertinama kaimo plėtros programa (toliau – KPP) ir pateikti pirmieji KPP veiksmingumo rezultatai.

IX Pirma pastraipa. b)

Komisija mano, kad „Natura 2000“ miškai yra labai svarbūs aplinkai ir atlieka svarbias ir įvairias ekosistemos paslaugas. Be to, kelios „Natura 2000“ nuostatos taikomos visiems Europos Sąjungoje esantiems miškams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra „Natura 2000“ teritorijose, ar ne, todėl šiuo atveju „Natura 2000“ tinklui nepriklausančių miškų vaidmuo taip pat yra labai svarbus.

IX Pirma pastraipa. c)

Komisija mano, kad naujasis kaimo plėtros reglamentas apima peržiūrėtą priemonę dėl miškų apsaugos ir atkūrimo. Naująja priemone galima remti veiksmus, susijusius su miškų gaisrų prevencija ir gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių padarytos žalos miškams pašalinimu, ir galima taip pat teikti paramą prevenciniams veiksams dėl kenkėjų ir ligų, su sąlyga, kad atitinkamos nelaimės rizika yra pagrįsta moksliniais įrodymais ir pripažinta viešųjų mokslinių organizacijų.

IX Pirma pastraipa. e)

Dėl remiamų veiksmų jau įdiegta daug aplinkos apsaugos priemonių. Pavyzdžiui, pagal „Natura 2000“ taikoma apsaugos tvarka, remiantis Buveinių direktyvos 4.6.2 ir 6.3 straipsniais, garantuojama, kad bus vengiama bet kokio didelio tų plotų būklės pablogėjimo. Kitose srityse poveikio aplinkai vertinimai taip pat padės užkirsti kelią neigiamam aplinkos poveikiui. Galiausiai, dėl visų veiksmų, bendrai finansuojamų iš ES lėšų, gali būti reikalaujama, kad, siekiant gauti bendrą ES finansavimą, būtų pateiktas kompetentingų nacionalinių kompetentingų valdžios institucijų išduotas geros aplinkos apsaugos praktikos arba tvaraus miškų valdymo pažymėjimas.

Naujuoju programavimo laikotarpiu gavėjų aplinkosauginis veiksmingumas yra išankstinė skirtingų priemonių įgyvendinimo sąlyga.

IX Pirma pastraipa. f)

Komisijos nuomone, kai programose taikomos standartinės išlaidos, valstybės narės (regionai) turi užtikrinti, kad atitinkami skaičiavimai būtų tinkami ir tikslūs ir juos teisingai ir sąžiningai atlikti iš anksto taip, kad būtų galima patikrinti. Turėtų būti paskirta nepriklausoma institucija, kuri atliktų visų standartiinių išlaidų skaičiavimus arba patvirtintų skaičiavimų tinkamumą.

4 Tarybos direktyva 92/43/EEB.

IX Pirma pastraipa. g)

Kartu su valstybėmis narėmis rengiamas ir aptariamasis rekomendacinis dokumentas dėl patikrų ir sankcijų kaimo plėtros politikos srityje. Šio dokumento I priede pateikiamas valstybėms narėms skirtas kontrolinis sąrašas, padedantis įvertinti išlaidų pagrįstumą.

IX Antra pastraipa. a)

Komisija šiuo metu įgyvendina rekomendaciją.

Poreikis deramai apibūdinti prevencinius veiksmus yra nurodytas 2014–2020 m. KPP strategijos Poreikių analizės skyriuje, o kai kuriais atvejais ir partnerystės susitarimuose.

Komisija programos tvirtinimo laikotarpiu nagrinėja pateiktas kaimo plėtros programas ir tikrina intervencinę logiką ir prevencinių veiksnių poreikius, ir reikalauja, kad prevenciniai veiksmai būtų pagrįsti atitinkamo ploto apsaugos planu.

IX Antra pastraipa. b)

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija kartu su nacionalinėmis valdžios institucijomis išnagrinės veiksmo atitinkamu lygmeniu galimybę bendrųjų pagrindinių kriterijų srityje, siekdama paskirstyti miškų plotus į žemos, vidutinės, ir didelės gaisrų rizikos klasės miškų plotus.

IX Antra pastraipa. c)

Komisija šiuo metu įgyvendina rekomendaciją.

Komisija atlieka atitikties auditus valstybėse narėse, siekdama patikrinti, ar išlaidos yra apmokėtos laikantis taisyklių. Jei per auditą nustatoma trūkumų, atliekamos finansinės pataisos.

Priemonės ir planuojamos audituoti mokėjimo agentūros yra nustatomos remiantis rizikos analize. Nustatant rizikos mastą, pagrindinis vaidmuo tenka finansinei svarbai. Tai reiškia, kad yra didesnė tikimybė, jog audito sritis, kurioje patirta didelių išlaidų, bus aukštoje pozicijoje ir bus audituojama. 226 priemonė buvo audituota 2014 m. ir bus vėl audituojama 2015 m.

IX Antra pastraipa. d)

Šiuo metu Komisija įgyvendina šią rekomendaciją pasinaudodama KPP teisine sistema ir remdamasi papildomomis rekomendacijomis.

Naujoji priemonė apima įvairesnę riziką ir žalą. 2014–2020 m. laikotarpio atitinkamos priemonės parametrų lentelėje, kuri yra rekomendacinis dokumentas, pateikiami išsamūs reikalavimai ir išaiškinimai ir ji gali būti valstybių narių naudojama kaip pagalbini priemonė siekiant sukurti atitinkamą priemonės struktūrą.

Valstybių narių (regionų) dėmesys atkreiptas į tai, kad, kilus abejonių dėl veiksnių tikslo, gali būti taikomos kitos priemonės, kuriomis konkrečiai siekiama padidinti miškų ekonominę vertę.

IX Antra pastraipa. e)

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Tam tikri pakeitimai jau įtraukti: pavyzdžiui, „plotu pagrįsto“ rodiklio duomenys dėl prevencinių veiksnių bus renkami 2014–2020 m. bendroje stebėjimo ir vertinimo sistemoje.

Siekiant anksčiau gauti vertingus vertinimo rezultatus, nuo 2019 m. bus teikiama išsamesnė metinė įgyvendinimo ataskaita. Šioje išsamesnėje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje pateikiamas programos rezultatų vertinimas ir, jei įmanoma, poveikio įvertinimas.

Įžanga

01

Komisijos nuomone, miškai atlieka daugybę funkcijų ir yra skirti ekonominiams, socialiniams ir aplinkosauginiams tikslams, nes jie teikia gyvybiškai svarbias ekosistemų paslaugas, todėl jų funkcijos negali būti visiškai atskirtos. Todėl miškininkystės priemonės, kuriomis, visų pirma, siekiama ekonominių tikslų, gali taip pat būti naudojamos siekiant socialinių ir aplinkosauginių tikslų. Visų pirma, apsaugos tikslais vykdomos intervencijos gali taip pat teikti socialinę, ekonominę ir kitokią aplinkosauginę naudą. Į specifinį miškininkystės procesų pobūdį turėtų būti atsižvelgiama rengiant, valdant ir kontroliuojant miškininkystės priemones.

04

Išdegusio ploto sumažėjimo priežastis gali būti geras miškų gaisrų prevencijos sistemų įdiegimas, pasitelkus šią priemonę.

Statistiniai duomenys gali parodyti, kad išdegusio ploto dydis yra daugiau ar mažiau stabilus, tačiau tai nereiškia, kad miškų gaisrų ir kitų nelaimių pavojus nedidėja.

05

Miškų gaisrai taip pat turi svarbų socialinį ir ekonominį poveikį, nes jie paveikia pragyvenimo iš miško šaltinius, iškraipo medienos rinkas, taip pat yra aukų priežastis.

Pastabos

21 Pirmoji įtrauka

Komisijos nuomone, Europos Komisijos Miškų gaisrų ekspertų grupės ir Miškų nuolatinis komitetas, kuris yra konsultacijų ir informacijos su valstybėmis narėmis platforma, suteikia reikalingą informaciją Komisijai apie miškų gaisrus ir kitas nelaimes, įskaitant kenkėjus ir ligas. Į pateiktus KPP įtrauktas skyrius apie miškų apibūdinimą ir aplinkosauginę padėtį, ir ši informacija padeda vertinant programų pasiūlymus.

Be to, Europos miškų informacijos sistemos (FISE) miškų pažeidimo modulio sukūrimas, atsižvelgiant į naujausią komunikatą dėl ES miškų strategijos, padės pagerinti su miškais susijusių gaivalinių nelaimių apžvalgą.

21 Antroji įtrauka

Į kaimo plėtros programas įtraukta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, kuri padeda valstybėms narėms ir regionams strategiškai nusistatyti prioritetus, tikslus ir pasirinkti priemones, įtrauktinas į programą, ir taip pat turėtų padėti nustatyti programos stebėjimo ir vertinimo atskaitos kriterijus.

Bendras atsakymas į 22–24 punktų pastabas

Valstybėse narėse nuo Šiaurės poliarinio iki Indijos vandenyno (Reunjono sala, priklausanti Prancūzijai) yra dideli biologiniai geografiniai ir su klimatu susiję skirtumai, todėl miškų gaisro klasifikacijoje turi būti atsižvelgta į gaisro rizikai priskiriamo regiono savybes.

Reglamentu Nr. 2158/92 reikalaujama, kad valstybės narės pasiūlytų šią klasifikaciją, o Komisija patvirtintų.

Dabartiniame EŽŪFKP nereikalaujama, kad valstybės narės siūlytų Komisijai priskirti plotus skirtin-giems gaisro rizikos lygiams. Už tokių plotų atitin-kamą priskyrimą yra atsakingos valstybės narės. Visos naujosios valstybės narės yra Miškų gaisrų ekspertų grupės narės ir bendradarbiauja vykdant Europos miškų gaisrų informacinės sistemos (EFFIS) veiklą. Taigi, informacijos apie miškų gaisrus yra. Šios nuostatos rodo Komisijos ir valstybių narių bendrą ketinimą siekti, kad miškų gaisrų prevencijos priemonės būtų kiek įmanoma tikslingesnės ir nuoseklios, atsižvelgiant į didelius valstybių narių biologinių ir geografinių sąlygų skirtumus.

Vienas iš Europos miškų gaisrų informacinės siste-mos tikslų yra sukaupti suderintą informaciją apie miškų gaisrus visoje Europoje. Ši informacija yra esminė vykdant abipusio bendradarbiavimo veiklą miškų gaisrų prevencijos ir kovos su jais srityje.

25

Komisijos tarnybos apie bendrą valstybės narės ar regiono miškų gaisro riziką sužino nagrinėdamos kaimo plėtros planus.

Komisija pasiūlė EFFIS veiklos rėmuose taikomą miškų gaisrų rizikos vertinimo metodiką. Tačiau tam, kad būtų sukurtas suderintas Europos miškų gaisrų rizikos žemėlapis, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis reikia atlikti papildomą darbą.

26

Rašte su pastabomis, pateiktame vykdant derybas dėl 2014–2020 m. kaimo plėtros programos, Komisija paprašė Slovakijos valdymo institucijų iš esmės peržiūrėti su gaisro rizika siejamų miškų plotų klasifikaciją. Komisija su Slovakijos valdymo institu-cijomis išsamiai išnagrinės poreikių 2014–2020 m. laikotarpiu nustatymą, atsižvelgdama į ilgalaikius duomenis apie gaisrų atvejus ir finansavimo preven-cijos tikslais proporcingumą.

27

Komisijos nuomone, ji turi išsamią informaciją apie gaivalinių nelaimių ir kitų katastrofinių įvykių istorinę ir numatomą raidą, galimą kenkėjų ir ligų plitimą – šie duomenys buvo surinkti FISE ir atliekant tyrimus (pavyzdžiui, tyrimus apie miškų prisitaikymą prie klimato kaitos⁵ arba tyrimus apie kitas nelaimes⁶). Tačiau ši informacija dar ne visose valstybėse narėse yra suderinta. Komisija taip pat reaguoja į valstybių narių prašymus pasinaudoti Europos solidarumo fondo lėšomis įvykus didelėms nelaimėms, ir į jų prašymus iš dalies pakeisti kaimo plėtros programas. Be to, valstybės narės reguliariai praneša Miškų nuolatiniam komitetui apie didelius ekstremalius reiškinius.

28

Komisija dabar kuria Europos miškų informacijos sis-temą (angl. FISE). Sistemos prototipas bus parengtas ir pateiktas Miškų nuolatiniam komitetui 2014 m. gruodžio mėn.

29

Komisija mano, kad ji turi tinkamų žinių apie gaivali-nių nelaimių, darančių poveikį miškams, tipus ir taip pat apie nelaimių prevencijos poreikius, kad galėtų analizuoti KPP palaikydama tiesioginius ryšius su valstybėmis narėmis ir regionais, dalyvaudama reguliariai vykdomuose ES miškų direktorių posė-džiuose ir nuolatiniam Miškų nuolatinio komiteto ir FISE darbe.

30

Atsižvelgdama į tai, kad nėra bendros „pačių vertin-giausių miško vietovių“ apibrėžties, Komisija remtų tam tikros prioritetinių veiksmų sistemos (panašios į tą, kuri jau egzistuoja visose valstybėse narėse dėl „Natura 2000“ finansavimo įvairių ES fondų lėšomis), skirtos bendram ES finansavimui užtikrinti, įstei-gimą. Į valstybių narių prioritetus, nurodytus toje sistemoje, būtų atsižvelgiama atrankos procedūroje.

⁵ „Impacts of Climate Change on European Forests and Options for Adaptation“ (vert. Klimato kaitos poveikis Europos miškams ir prisitaikymo galimybės) http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/euro_forests/index_en.htm

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/forests/studies.htm>

Bendras atsakymas į 31–33 dalių pastabas

Vienas iš valdymo institucijos nustatytų veiksmų atrankos kriterijų yra derėjimas su regioniniu miškininkystės planu ir kitomis miškų planavimo priemonėmis. Tai užtikrina tam tikrą atrinktų veiksmų kokybę, o pirmenybė teikiama intervencijoms plotuose, kuriuose kyla didesnė miškų gaisrų rizika.

Be to, kalbant apie miškų gaisrų prevencijos programas, nuo 1992 m. remiamas ES fondų lėšomis, valstybės narės turi didelę prioritetinių projektų nustatymo patirtį.

Regionų ar valstybių narių miškų apsaugos planuose pateikiama informacija apie tai, kaip kovoti su miškų gaisrais ir kitomis nelaimėmis. Informacija apie miškų gaisrų vietą, dydį ir priežastį taip pat pateikiama provincijų administraciniu lygmeniu (NUTS 3 lygiu). Komisija paprašė, kad naujuoju programavimo laikotarpiu kaimo plėtros programose prevencijos ir apsaugos poreikiai būtų susieti su miškų apsaugos planu.

34

Austrija parengė projektų atrankos sistemą, kurią Stebėjimo komitetas patvirtino 2014 m. birželio 19 d. Ši sistema – tai 3 pakopų metodas, pagrįstas tinkamumo sąlygomis, kaip apibūdinta priemonėse, papildomomis nacionalinėmis teisinėmis nuostatomis, ir, jei reikia, išsamesniais kriterijais. Ši nauja sistema turėtų užtikrinti aukštą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui atrinktų veiksmų kokybę.

35

Nuo 2012 m. valstybės narės rengia prioritetinių veiksmų sistemas (PVS) savo „Natura 2000“ tinklams finansuoti. Naujuoju finansavimo laikotarpiu šios PVS bus naudingiausia priemonė, nustatant prioritetinius veiksmus „Natura 2000“ teritorijose. Komisija užtikrins, kad „Natura 2000“ siūlomos priemonės atitiktų konkrečių valstybių narių PVS; tačiau veiksmams kitose aplinkosauginiu požiūriu vertingose vietovėse, pavyzdžiui, nacionaliniuose parkuose, bus suteikiamas atitinkamas prioritetas.

Komisijos nuomone, miškai atlieka daugybę funkcijų ir jų aplinkosauginė vertė turi būti nagrinėjama atitinkamame kontekste. Todėl programose nustatyti atrankos kriterijai taip pat turėtų apimti kitus tvaraus miškų valdymo aspektus.

Be to, kelios „Natura 2000“ nuostatos taikomos visiems ES miškams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra „Natura 2000“ teritorijose, ar ne.

1 langelis

Slovakijos valdžios institucijos pasiūlė įtraukti aplinkosauginius kriterijus į 8.3 ir 8.4 dalinių priemonių (žalos miškams prevencija ir atkūrimas) atrankos kriterijus pagal 2014–2020 m. KPP.

Kalbant apie konkrečias intervencijas Prancūzijoje, jos turėtų būti atsirenkamos atsižvelgiant į vietos sąlygas. Jei viršutinis sluoksnis yra iš sauso smėlingo dirvožemio su labai mažai organinių medžiagų, buldozerių naudojimas galėtų būti tinkamas ir greitas sprendimas pažeistam plotui atkurti. Kai kuriuose plotuose, atsižvelgiant į jų konkrečias biologines ir geografines sąlygas, atitinkamas greitas reagavimas, siekiant užkirsti kelią kenkėjų ir ligų plitimui (tai galėtų turėti neigiamą poveikį nepakenktiems arba saugomiems miškams), miškų gaisrų rizikos sumažinimas ir dykumėjimo vengimas turėtų būti laikomi svarbiu prioritetu.

37

Prevenciniais tikslais naudojami miškų keliai taip pat gali būti naudojami kitiems tikslams. Jie atlieka svarbų vaidmenį šalinant neigiamus nelaimių padarinius ir užkertant kelią jiems. Be to, tiesiant dviejų rūšių kelius (vieną miškų gaisrų prevencijai ir kitą – kitiems tikslams), investicijos būtų didelės ir neveiksmingos.

Slovakijoje miškų gaisrų prevencijos tikslais pagal kaimo plėtros programas nutiesti miškų keliai buvo veiksmingai panaudoti greitiems atkūrimo veiksams po dabartinių audrų ir šalinant medžių nuolaužas. Geresnė prieiga padėjo sumažinti papildomų nelaimių riziką (gaisrų ar kenkėjų antplūdžio) ir, gavus tinkamą prieigą, buvo sumažintas dirvožemio irimas, o tai padėjo išsaugoti dirvožemio organines medžiagas ir davė naudos florai ir dirvožemio faunai.

Nėra jokių veiksmingų mechanizmų, kurie padėtų apsaugoti miškus nuo vėjo ar sniego sukeltų nelaimių. Todėl dažniausi yra miškų gaisrų prevencijos veiksmai. Preventiniai veiksmai niekada nėra vykdomi dėl jau padarytos abiotinės žalos, padaryta abiotine žala, bet jos prevencijai. Todėl viešosios paramos gaisrų prevencijos veiksams dalis negali būti tiesiogiai siejama su gaisrų padaryta žala.

Taip pat žr. atsakymą į 50 dalies pastabas.

38

Miškams kylančios rizikos vertinimą finansuoja ES ir nacionaliniai fondai. Tam tikras ES fondų sumas (kvotas) Austrija skiria atskiriems regionams. Likusi dalis finansuojama iš nacionalinių fondų.

Bendras atsakymas į 39–41 dalių pastabas

226 priemonės biudžetas gali būti naudojamas visų tipų miškams: privačiojo ir viešojo sektoriaus. Nors įgyvendinant programą valstybiniam miškams buvo skirta didesnė finansinė parama, šis skirtumas išsilygina hektarų, kuriems buvo skirta parama, prasme. Pagal Andalūzijos 2013 m. metinę pažangos ataskaitą, 78 % ploto, kuriam buvo suteikta parama, priklausė privačiajam sektoriui.

Komisija mano, kad valstybės narės ir valdymo institucijos turi atrinkti geriausias projekte, atsižvelgdamos į savo socialines, ekonomines ir geografines sąlygas, ir siekdamos pateisinti patirtų išlaidų skaičiavimo pagrįstumą.

Daug rankų darbo reikalaujanti veikla gali būti remiama dėl žemės savybių (reljefo, aplinkosaugos aspektų ir t. t.), ir tokia parama turi būti vertinama atsižvelgiant į platesnį kaimo plėtros kontekstą.

42

Komisijos nuomone, deginimas, kaip plotų valymo metodas, yra labai rizikinga veikla. Jam taikomos labai griežtos administracinės sąlygos ir jis nėra socialiai priimtinas.

44

Komisija mano, kad dėl dažnesnių ir stipresnių karščio bangų ir ilgalaikių sausrų („pagrindinė priežastis“), kurios tam tikromis sąlygomis taip pat gali būti deklaruojamos kaip gaivalinės nelaimės, pagal kai kurias programas buvo pradėti kovos su „antrine žala“ (kenkėjais ir ligomis) veiksmai, siekiant užkirsti kelią didesnio masto žalos išplitimui, kuris galėtų turėti rimtų aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių padarinių. Todėl galima laikyti, kad kaimo plėtros priemonių pagrindu remiamomis intervencijomis buvo sėkmingai prisidėta prie priemonės ir atitinkamų programų tikslo įgyvendinimo.

45

Komisija padarė išvadą, kad programavimo laikotarpiu Austrija susidūrė su 224 ir 225 priemonių įgyvendinimo problemomis. Nepaisant nuolatinės paramos, šių priemonių sėkmingai įgyvendinti nepavyko. Dėl šios priežasties Austrija patvirtino projektus, kuriais siekiama miškų potencialo prevencijos ir pagal 226 priemonę.

46

Komisija mano, kad, remiantis turimomis žiniomis apie miškų ir klimato sąveiką, miškų diversifikavimas ir įvairių rūšių medžių sodinimas gali padėti pagerinti miškų atsparumą daugeliui nelaimių ir gaisrams ir prisitaikymą prie klimato kaitos. Šis diversifikavimas turi būti atliktas, remiantis ekspertų nuomone, miškų apsaugos planais ir ilgalaikiais miškų arba prisitaikymo prie klimato kaitos strategijomis, prieš įvykstant nelaimei.

47

Atsižvelgdama į tai, kad ekstremalūs meteorologiniai įvykiai, kaip numatyta TKKK ataskaitoje⁷, dažnės ir stiprės, Komisija mano, kad ši priemonė yra tinkama, siekiant greitai reaguoti į nelaimės ateityje.

Bukmedžio medienai žalą gali padaryti ne tik vabzdžiai, bet ir įvairūs grybeliai, smarkiai sumažindami vertę ir išplatindami kenkėjų ir ligų riziką nepakenktuose miškuose, o tai kenkia anksčiau buvusioms sveikoms ekosistemoms.

Komisija išnagrinės konkretų Audito Rūmų nustatytą atvejį.

⁷ https://www.ipcc.ch/pdf/special-reports/srex/SREX_FD_SPM_final.pdf

3 langelis

Padėtis buvo ištaisyta. Akvitanijoje dabar naudojamos palydovo nuotraukos, siekiant nustatyti pažeistus plotus. Kiekvieną pažeistą plotą tikrina ekspertas: jis, prieš prašydamas kompensacijos, įsitikina, koks yra žalos mastas. Tada valstybės tarnybos, prieš išmokėdamos kompensaciją, tikrina paraiškas ir atlieka patikrinimus vietoje atsitiktinės atrankos būdu.

Slovakijos valdymo institucijos pripažino, kad buvo padaryta administracinė klaida, ir informavo Komisiją, kad atitinkamos vidaus procedūros jau yra atnaujintos.

50

Miško keliai gali būti naudojami įvairiais tikslais: siekiant palengvinti prieigą miškų gaisrų atveju, siekiant suteikti prieigą gaisrų prevencijos veiksmų vykdymui, taip pat siekiant gauti medienos ar kitų miško produktų.

Komisija laikosi nuomonės, kad gaisrų prevencijos tikslais nutiesti keliai taip pat gali būti naudojami kitais tikslais, su sąlyga, kad alternatyvus jų naudojimas netrukdytų jų pirminei funkcijai.

Žr. taip pat atsakymą į 51 dalies pastabas.

51

Naudojant miškų kelius ekonomiais tikslais, galiybės juos naudoti vykdant miškų gaisrų prevenciją nesumažėtų. Retinimas ir biomasės šalinimas yra svarbi miškų gaisrų prevencijos priemonių dalis. Keliai yra taip pat naudojami medienos transportavimui, ir tai yra būtinos prevencinės veiklos dalis. Apskritai, daugialypis šių kelių naudojimas padidina investicijų ekonominę efektyvumą.

52

Naudojant miškų kelius ekonomiais tikslais, neturi būti sumažinta galimybė juos naudoti nelaimių miškuose prevencijos tikslais.

53

Komisija mano, kad dėl to, jog visos ES vietos miškai, biologinės ir geografinės, geologinės ir ekologinės sąlygos yra labai skirtingos, gali būti sudėtinga nustatyti ES lygmens kriterijus dėl būtiniausių reikalavimų. Tokie minimalūs reikalavimai turėtų būti nustatyti tinkamiausiu lygmeniu.

Be to, tinkamo miškų kelių tinklo sukūrimu prisidedama ne tik prie miškų gaisrų prevencijos, bet ir prie tvaraus ekonomiško miškų išteklių įvertinimo daugelyje regionų. To dažnai reikia, siekiant, kad nebūtų visiškai prarastas socialinis ir ekonominis susidomėjimas miškų plotais, nes dėl to miškai gali būti apleisti ir galiausiai gali padidėti gaisrų rizika.

54

Komisija mano, kad miško kelių tankumas gali būti didesnis ar mažesnis, priklausomai nuo vietos biologinių, geografinių ir geologinių sąlygų. Be to, miško keliai gali būti naudojami keliems plotams ir ūkiams, ir gali taip atsitikti, kad kai kurios miško kelio dalys gali eiti per plotus, kuriuose jau yra tinkamas kelių tankumas. Komisija paprašė Slovakijos valdymo institucijas į 2014–2020 m. kaimo plėtros programas įtraukti kelių tankumą plote kaip atskirą atrankos kriterijų.

5 langelis

Kintamosios pagalbos normos praėjusiu programavimo laikotarpiu nebuvo panaikintos. Tačiau naujuoju programavimo laikotarpiu jas taikyti draudžiama.

2 pavyzdys

Žr. atsakymą į 57 dalies pastabas.

57

Daug rankų darbo reikalaujanti veikla gali būti remiama dėl žemės savybių (reljefo, aplinkosaugos aspektų ir t. t.), ir tokia parama turi būti vertinama atsižvelgiant į platesnį kaimo plėtros kontekstą. Darbo jėgos naudojimas gali reikšti aplinką tausojančių metodų taikymą ir didelę socialinę ir ekonominę naudą – tai taip pat yra vienas iš kaimo plėtros politikos tikslų.

6 langelis

Išlaidų lygis gali būti skirtingas priklausomai nuo skirtingų ekologinių ir geografinių ir geologinių sąlygų, taip pat kitų veiksnių. Taip pat gali būti priežastys, dėl kurių naudoti įrangą apskritai ar brangesnę įrangą yra neįmanoma dėl, pavyzdžiui, esančių šlaitų, sunkios prieigos, aplinkosaugos taisyklių ir kt.

58

Komisija paragino Slovakijos valdymo institucijas įtraukti išlaidų pagrįstumo tikrinimą į 2014–2020 m. kaimo plėtros programas.

60

Kai kuriuose plotuose yra nedaug kai kurias specialias užduotis galinčių atlikti paslaugų teikėjų.

61

Komisija mano, kad valdymo institucijos yra atsakingosios institucijos, turinčios užtikrinti paramos veiksmingumą projekto lygmeniu.

Savaimingumo turėtų būti vengiama, užtikrinant, kad investuojama būtų tik po to, kai bus pateikta paramos paraiška arba suteikta parama. Priešingu atveju savaimingumo įvertinimas gali būti gana subjektyvus ir lemti nevienodą požiūrį į pareiškėjus.

62

2014–2020 m. laikotarpiu, remiantis Reglamento Nr. 1305/2013 60 straipsnio 2 dalimi, tinkamomis finansuoti laikomos tik tos išlaidos, kurios patiriamos po to, kai gavėjas pateikė paraišką. Valstybės narės gali nustatyti net vėlesnį laiką – pavyzdžiui, sprendimo dėl dotacijos paskelbimą.

63

Komisija laikosi nuomonės, kad pagalbos gavėjo atsakymas turėtų būti toliau nagrinėjamas, siekiant išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis ir kaip veiksmingai tokios investicijos galėjo būti padarytos, ir ar pirmąją tikslą apskritai būtų buvę galima pasiekti be paramos pagal šią priemonę.

64

Laikantis tam tikrų apribojimų, „reikalavimus atitinkančiame hektare“, siekiant pasinaudoti teisėmis į išmokas, gali būti medžių, krūmų ar krūmokšnių.

Apribojimus pernelyg didelį tų medžių, krūmų ar krūmokšnių išplitimą galima sumažinti miškų gaisrų riziką aplink miško zonas esančiame sklype.

Bendras atsakymas į 65–67 dalių pastabas

Komisija mano, kad dėl to, jog gamtiniai procesai miškuose yra sudėtingi, ir kad tam tikrų intervencijų poveikį galima išmatuoti tik praėjus keliems metams ar net dešimtmečiams, nelaimių miškuose prevencijos priemonės turėtų būti vertinamos platesniame kaimo plėtros kontekste ir atsižvelgiant į ilgalaikes perspektyvas. Valstybių narių miškų inventorizacija, kuri gali būti kartojama po 10–20 metų, ir kitos miškų stebėjimo programos gali suteikti informacijos apie pokyčius. Miškininkystės priemonės yra sukurtos ir įgyvendintos remiantis informacija ir patirtimi, sukaupta iš ilgalaikės 100–150 metų miškų valdymo modelių, kuriuos administruoja valstybių narių miškininkystės institutai ir universitetai, patirties.

68

Siekiant užtikrinti proporcingumą, į 2007 – 2013 m. BSVS įtrauktas rinkinys bendrų išdirbio rodiklių, užtikrinančių visų KPP duomenų sukaupimą ir palyginimą, ir parengtų taip, kad jie būtų taikytini didžiąją dalį atvejų. Norėdamos parodyti ypatumus, VN gali, jei tinkama, naudoti papildomus rodiklius.

Rodiklio „plotas, kuriam skirta parama“ prevenciniams veiksams duomenys bus surinkti 2014–2020 m. BSVS. Tai užpildys 2007–2013 m. BSVS nustatytą spragą.

69

Stebėjimai rodo, kad dėl skirtingo atskirų veiksmų sudėtingumo ir esamų tarpusavio ryšių daugele atveju pernelyg išsamiai suskirstyti rezultatų rodiklius nėra prasminga. Dėl šios priežasties Komisija pasirinko stebėjimo ir vertinimo sistemos 2014 – 2020 m. programavimo laikotarpiu vertinti rezultatus tikslinio ploto lygmeniu.

70

Šis rodiklis yra vienas iš vertinimo sistemos elementų. Naujoji vertinimo sistema turėtų būti vertinama apskritai.

71

Komisija pripažino, kad kaimo plėtros programų vidurio laikotarpio vertinimas turėjo nedidelę pridėtinę vertę. Taigi, reikalavimas atlikti laikotarpio vidurio vertinimą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo panaikintas.

72

Žr. atsakymą į 69 ir 71 dalių pastabas.

73

Nors vidutinis išdegęs plotas ES nedidėja, dažnai gaisrai kasmet padaro žalos tik keliose šalyse. Šios šalys kasmet yra vis kitos (pvz., Portugalija ir Ispanija 2003 m., Portugalija 2005 m., Italija ir Graikija 2007 m., Ispanija 2012 m., ir pan.). Kiekvienais metais tam tikruose regionuose gali kilti didelis gaisrų pavojus dėl vietos karšto ir sauso oro kartu su stipriu vėju. Taigi, konkrečiose šalyse tam tikrais metais gali būti ypač daug gaisrų, kuriuos nulemia vyraujančios meteorologinės gaisrų galinčios sukelti sąlygos Viduržemio jūros baseine arba kitur Europoje esančiuose plotuose.

Pastebėti tendencijų skirtumai valstybių narių lygmeniu dažnai atsirado dėl didelio gaisrų pavojaus sąlygų konkrečiais metais, konkrečiai tirtais keliais laikotarpiais, kaip tai akivaizdžiai matyti palyginus metinius duomenis su meteorologiniais gaisro pavojaus rodikliais⁸.

74

Komisija mano, kad sukaupta daug patirties apie prevencinių priemonių pobūdį, įskaitant žinias apie jų veiksmingumą ir efektyvumą pagal programos sritį. Tam tikras skaičius nelaimių miškuose prevencijos projektų ir programų buvo paremta ES fondų lėšomis, o per paskutinius 20 metų buvo atlikta keletą tyrimų ir mokslinių tyrimų projektų.

8 San-Miguel-Ayanz, J., Moreno, J.M., Camia, A. (2013) *Analysis of large fires in European Mediterranean landscapes: Lessons learned and perspectives. Forest Ecology and Management*, (vert. Europos Viduržemio kraštovaizdžio didelių gaisrų analizė. Įgyta patirtis ir perspektyvos, Miško ekologija ir valdymas, 294, p. 11–22.

Išvados ir rekomendacijos

76

Komisija mano, kad gaivalinių nelaimių miškuose prevencijos priemonės apskritai padėjo sėkmingai siekti kaimo plėtros programų tikslų. Buvo pasiekta konkrečių rezultatų ir įvyko mažiau gaisrų. Be to, įgyta patirties, kuria pasinaudojama dėl 2014–2020 m. laikotarpio, ypač renkantis priemonės taikymo sritį ir siekiant parengti geresnes rekomendacijas.

78

Kaimo plėtros reglamente⁹ nustatyta, kad gaisrų prevencijos priemonės turėtų būti taikomos teritorijoms, kurias valstybės narės pagal savo apsaugos planus priskyrė prie didelio ir vidutinio gamtinio gaisringumo klasės. Šie miškų apsaugos planai ir valstybių narių nacionalinės arba subnacionalinės miškų programos arba lygiavertės priemonės tapo tinkamu pagrindu nustatant atrankos procese taikytinus tikslus ir prioritetus.

Komisija išanalizavo padėtį miškininkystės sektoriuje, įskaitant stichinių nelaimių miškuose stebėsenos ir prevencijos aspektus, 2005 m. Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, pridėtame prie komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo. Kaimo plėtros reglamente nurodoma, kad miškininkystės priemonės turėtų padėti įgyvendinti Bendrijos miškininkystės strategiją. Pirmiau minėta miškininkystės strategija apima tvaraus miškų valdymo ekonominius, aplinkos ir socialinius aspektus.

9 (Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005)

Kalbant apie naująjį programavimo laikotarpį, Komisija išnagrinėjo miškų sektoriaus padėtį 2013 m. Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, pridėtame prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonominiam ir socialiniam komitetui ir Regionų komitetui, „Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui.“¹⁰

1 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai valstybėms narėms. Antra įtrauka.

Komisija mano, kad „Natura 2000“ miškai yra labai svarbūs aplinkai ir atlieka svarbias ir įvairias ekosistemos paslaugas. Be to, kelios „Natura 2000“ nuostatos taikomos visiems Europos miškams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra „Natura 2000“ teritorijose, ar ne, todėl šiuo atveju „Natura 2000“ tinklui nepriklausančių miškų vaidmuo taip pat yra labai svarbus.

1 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai Komisijai. Pirma įtrauka.

Komisija šiuo metu įgyvendina rekomendaciją.

Poreikis deramai apibūdinti prevencinius veiksmus yra nurodytas 2014–2020 m. KPP strategijos Poreikių analizės skyriuje, o kai kuriais atvejais ir partnerystės susitarimuose.

Komisija programos tvirtinimo laikotarpiu nagrinėja pateiktas kaimo plėtros programas ir tikrina intervencinę logiką ir prevencinių veiksnių poreikius ir reikalauja, kad prevenciniai veiksmai būtų pagrįsti atitinkamos vietovės apsaugos planu.

¹⁰ COM(2013) 659 final, http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm

1 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai Komisijai. Antra įtrauka.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija kartu su nacionalinėmis kompetentingomis valdžios institucijomis išnagrinės veiksmo atitinkamu lygmeniu galimybę bendrųjų pagrindinių kriterijų srityje, siekdama paskirstyti miškų plotus į žemos, vidutinės, ir didelės gaisrų rizikos klasės miškų plotus.

79

Vykdamas tvarų miškų valdymą, miškų keliai (ar kitos investicijos), nutiesti pirmiausiai gaisrų prevencijos tikslais, gali taip pat būti naudojami kitiems rizikų prevencijos veiksams, taip pat atkūrimo ir pašalinimo darbams, rekreaciniais arba ekonomiais tikslais. Sukūrus tinkamą miško kelių tinklą, ne tik pagerinama miškų priešgaisrinė apsauga, bet ir tvariai ekonomiškai įvertinami daugelio regionų miškų ištekčiai. Dažnai šių veiksnių reikia imtis siekiant, kad nebūtų visiškai prarastas socialinis ir ekonominis susidomėjimas miškų plotais, nes dėl to miškai gali būti apleisti ir galiausiai gali padidėti gaisrų rizika.

Siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir (arba) regionai teisingai naudotų priemonę, buvo parengti naujo programavimo laikotarpio rekomendaciniai dokumentai. Be to, valstybės narės ir (arba) regionai, siekdami išplėsti savo kelių sistemų tankumą, turės tiksliau nurodyti savo poreikius ir priežastis.

2 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai valstybėms narėms. Pirmą įtrauka.

Komisija mano, kad naujasis kaimo plėtros reglamentas apima persvarstytą priemonę dėl miškų apsaugos ir atkūrimo. Naująja priemone galima remti veiksmus, susijusius su miškų gaisrų prevencija ir gaisrų, gaivalinių nelaimių, ir katastrofinių įvykių padarytos žalos miškams pašalinimu, ir galima taip pat teikti paramą prevenciniams veiksams dėl kenkėjų ir ligų, su sąlyga, kad atitinkamos nelaimės rizika yra pagrįsta moksliniais įrodymais ir pripažinta viešųjų mokslinių organizacijų.

2 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai valstybėms narėms. Trečia įtrauka.

Komisija laikosi nuomonės, kad dėl remiamų veiksmy jau yra įdiegta keletą aplinkosaugos priemonių. Pavyzdžiui, pagal „Natura 2000“ taikoma apsaugos tvarka, remiantis Buveinių direktyvos 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse garantuojama, kad bus vengiama bet kokio didelio tų plotų būklės pablogėjimo. Kitose srityse poveikio aplinkai vertinimai taip pat padės užkirsti kelią neigiamam aplinkos poveikiui. Galiausiai, dėl visų veiksmy, bendrai finansuojamų ES fondų lėšomis, gali būti reikalaujama, kad, siekiant gauti bendrą ES finansavimą, būtų pateiktas kompetentingų nacionalinių kompetentingų valdžios institucijų išduotas geros aplinkos apsaugos praktikos arba tvaraus miškų valdymo pažymėjimas.

Naujuoju programavimo laikotarpiu gavėjų aplinkosauginis veiksmingumas yra išankstinė skirtingų priemonių įgyvendinimo sąlyga.

2 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai Komisijai. Pirmą įtrauka.

Komisija šiuo metu įgyvendina rekomendaciją.

Komisija atlieka atitikties auditus valstybėse narėse, siekdama patikrinti, ar išlaidos yra apmokėtos pagal taisykles. Jei per auditą nustatoma trūkumų, atliekamos finansinės pataisos.

Priemonės ir planuojamos audituoti mokėjimo agentūros yra nustatomos remiantis rizikos analize. Nustatant rizikos mastą, pagrindinis vaidmuo tenka finansinei svarbai. Tai reiškia, kad yra didesnė tikimybė, jog audito sritis, kurioje patirta didelių išlaidų, bus aukštesnė pozicijoje ir bus audituojama. 226 priemonė buvo audituota 2014 m. ir bus vėl audituojama 2015 m.

2 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai Komisijai. Antrą įtrauka.

Šiuo metu Komisija įgyvendina šią rekomendaciją pasinaudodama KPP teisine sistema ir remdamasi papildomomis rekomendacijomis.

Naujoji priemonė apima įvairesnę riziką ir žalą. 2014–2020 m. laikotarpio atitinkamos priemonės parametru lentelėje, kuri yra rekomendacinis dokumentas, pateikiami išsamūs reikalavimai ir išaiškinimai ir ji gali būti valstybių narių naudojama kaip pagalbinė priemonė siekiant sukurti atitinkamą priemonės struktūrą.

Valstybių narių (regionų) dėmesys atkreiptas į tai, kad, kilus abejonių dėl veiksmy tikslo, gali būti taikomos kitos priemonės, kuriomis konkrečiai siekiama padidinti miškų ekonominę vertę.

80

Pagal pasidalijamąjį valdymą Komisija tvirtina nacionalines arba regionines kaimo plėtros programas, o už įgyvendinimą ir išlaidų efektyvumą bei paramos veiksmingumą yra atsakingos valstybės narės ir jų valdymo institucijos.

Dėl rankų darbo naudojimo vietoj įrangos: kartais toks pasirinkimas gali būti susijęs su žemės savybėmis (reljefu, aplinkosauginiais aspektais ir t. t.), ir turi būti vertinamas atsižvelgiant į platesnį kaimo plėtros kontekstą.

3 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai valstybėms narėms. Pirmą įtrauka.

Komisijos nuomone, kai programose taikomos standartinės išlaidos, valstybės narės (regionai) turi užtikrinti, kad atitinkami skaičiavimai būtų tinkami ir tikslūs, ir juos teisingai ir sąžiningai atlikti iš anksto taip, kad būtų galima patikrinti. Turėtų būti paskirta nepriklausoma institucija, kuri atliktų visų standartiinių išlaidų skaičiavimus arba patvirtintų skaičiavimų tinkamumą.

3 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai valstybėms narėms. Antra įtrauka.

Kartu su valstybėmis narėmis rengiamas ir aptariamasis rekomendacinis dokumentas dėl patikrų ir sankcijų kaimo plėtros politikos srityje. Šio dokumento I priede pateikiamas valstybėms narėms skirtas kontrolinis sąrašas, padedantis įvertinti išlaidų pagrįstumą.

81

Reikia išlaikyti tinkamą pusiausvyrą tarp stebėjimo ir vertinimo išlaidų ir galimos naudos. Nustatyti priežastinio ryšio grandinę yra ypač sunku tada, kai reikia nustatyti prevencinius veiksmus. Be to, konkrečių intervencijų miškininkystės sektoriuje veiksmingumą galima įvertinti tik po kelerių metų, ar net dešimtmečių.

2014–2020 m. laikotarpiu padaryta patobulinimų. Pavyzdžiui, naujo „plotu pagrįsto“ rodiklio duomenys dėl prevencinių veiksmų bus renkami bendroje stebėjimo ir vertinimo sistemoje (toliau – BSVS). Be to, siekiant gauti vertingų vertinimo rezultatų, 2019 m. numatoma parengti išsamesnę metinę įgyvendinimo ataskaitą. Atsižvelgiant į šią ataskaitą, bus vertinama kaimo plėtros programa (toliau – KPP) ir pateikti pirmieji KPP veiksmingumo rezultatai.

4 rekomendacija. Rekomenduojami veiksmai Komisijai

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Tam tikri pakeitimai jau įtraukti: pavyzdžiui, „plotu pagrįsto“ rodiklio duomenys dėl prevencinių veiksmų bus renkami 2014–2020 m. bendroje stebėjimo ir vertinimo sistemoje. Tai užpildys 2007–2013 m. BSVS nustatytą spragą.

Siekiant anksčiau gauti vertingus vertinimo rezultatus, nuo 2019 m. bus teikiama išsamesnė metinė įgyvendinimo ataskaita. Šioje išsamesnėje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje pateikiamas programos rezultatų vertinimas ir, jei įmanoma, poveikio įvertinimas.

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakatą / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*). Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius galite:

- susisiekę su Europos Sąjungos leidinių biuro platintojais
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) teikė paramą gaivalinių nelaimių ir gaisrų paveiktiems miškams, skirtą atkurti miškų potencialą ir diegti prevencines priemones. Audito Rūmai daro išvadą, kad parama nebuvo valdoma pakankamai gerai ir kad Komisija ir valstybės narės negali įrodyti, kad buvo pasiekta numatytų su ekonominiu veiksmingumu susijusių rezultatų.

Nebuvo pakankamai tikslingai numatyti prevenciniai veiksmai. Audito metu nustatyti veiksmai, kurie nebuvo tinkami siekiant priemonės tikslų. Nebuvo tinkamai užtikrintas finansuotų veiksmų ekonominis veiksmingumas. Be to, taikant turimas stebėjimo priemones Komisija ir valstybės narės negalėjo tinkamai įvertinti priemonės efektyvumo ir veiksmingumo.



EUROPOS
AUDITO
RŪMAI



Leidinių biuras